

การอภิปราย สาขาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

เรื่อง

เกษตร : ฐานรากสู่การพัฒนา

ประเด็น : การเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรมเกษตร

วิทยากร **ฯพณฯ นายกร ทัพพะรังสี**

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประเด็น : การหาน้ำเพื่อการเกษตร

วิทยากร **คุณสมัคร์ สุนทรเวช**

หัวหน้าพรรคประชากรไทย

ประเด็น : นโยบายการเกษตรแห่งชาติ การเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมเกษตร

วิทยากร **คุณสุทธิพร จีระพันธุ์**

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประเด็น : ระบบเกษตรต่างๆ เพื่อความสมดุลในการพัฒนาชาติ

วิทยากร **คุณสุวรรณี คັນวงศ์**

ประธานกรรมการบริษัทจุลไหมไทย จำกัด

ประเด็น : บทบาทของสื่อเกษตรในทศวรรษหน้า

วิทยากร **ดร.ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร**

ประธานชมรมนักข่าวเกษตรแห่งประเทศไทย

ผู้ดำเนินรายการ **คุณกิตติ สิงหาปัด**

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายผลิตข่าว ITV

วันพุธที่ 3 กุมภาพันธ์ 2542 เวลา 13.30 - 16.30 น.

ณ ห้องประชุม อาคารอินทรีจันทร์สถิตย์ ศร. 333

การอภิปราย สาขาสังเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร เรื่อง “เกษตร : ฐานรากสู่การพัฒนา”

ผู้ดำเนินรายการ นายกิตติ สิงหาปัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายผลิตข่าว ITV ได้แนะนำประวัติของผู้เข้าร่วมอภิปรายแต่ละท่านให้ผู้เข้าร่วมประชุมทางวิชาการได้รับทราบและได้เชิญวิทยากรผู้เข้าร่วมอภิปรายแต่ละท่านแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้คือ

คุณสมักร สุนทรเวช

ได้กล่าวถึงประสบการณ์ในเรื่องการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยแจ้งว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ให้ไปศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการผันน้ำจากแม่น้ำสาละวินมาลงที่เขื่อนภูมิพล โดย “น้ำ” ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการเกษตรที่ควรจะได้มีการพิจารณาก่อนเรื่องปุ๋ย การคิดถึงเรื่องน้ำไม่ได้หมายความว่าถึงเรื่องที่จะเอาชนะธรรมชาติ แต่เป็นเรื่องที่ธรรมชาติได้สร้างเอาไว้ให้แล้วในอดีตเราได้เคยเห็นน้ำท่วมใหญ่ ทำให้มีความเชื่อว่าอีก 25 ปี น้ำจะท่วมอีก พอครบ 25 ปี รวพ.ศ. 2540 น้ำก็ไม่ท่วมแต่มาท่วมในปีพ.ศ. 2513 ต่อมาก็พบว่าไม่ต้องรอ 25 ปี เพราะหลังจากนั้นปีพ.ศ. 2518 น้ำก็ท่วม และหลังจากนั้นปีพ.ศ. 2526 ก็ท่วมอีก ในหลวงเสด็จลงมาแนะนำให้ระบายน้ำออกทะเลโดยเร็ว เมื่อเห็นอย่างนี้แล้วเราก็คิดตาม ว่าเกิดอะไรขึ้น เรารู้ล่วงหน้าใหม่น้ำจะท่วมกรุงเทพฯ หากน้ำท่วมเพราะฝนตกทางภาคเหนือ เมื่อดูแผนที่ทางภาคเหนือแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน เป็นพื้นฐานที่นักเรียนต้องรู้จักเลยว่าสีแดง แต่กระทรวงศึกษาก็ยังทำให้นักเรียนเข้าใจผิดจนกระทั่งผู้แทน จังหวัดนครสวรรค์ยังคงคิดว่า แคว ปิง วัง ยม น่าน มารวมอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์ เรียกว่าเมืองสี่แคว ความจริงก็ไม่ใช่เพราะแม่น้ำปิง วัง รวมกันอยู่เหนือกำแพงเพชร แต่แม่น้ำยม น่าน รวมกันอยู่ที่อำเภอยางชุมน้อย 50 กิโลเมตร เหนือจังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไปมีสองแม่น้ำเท่านั้น คือ แม่น้ำน่านกับปิงที่มารวมกันที่นครสวรรค์เกิดเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อครั้งน้ำท่วม พ.ศ. 2485 แสดงให้เห็นว่าถ้ามีการตกสะสมของฝนเป็นจำนวนมาก คนในกรุงเทพฯ ก็ไม่รู้เลยในระยะหลัง สามารถรู้ได้สิ่งที่ทำให้เกิดน้ำคือฝน ที่ทำให้ตกนั้นมันก่อตัวเป็นได้ฝนอยู่ในทะเลมหาสมุทรแปซิฟิกเวลาเข้าอยู่ที่จีนจะรู้ว่าลูกนี้จะขึ้นเหนือขึ้นได้ เพราะเขาจะบอกละติจูด ลองติจูดว่าขึ้นอย่างไร ผมสนใจเรื่องนี้เพราะเหตุว่ามีผลต่อคนเราทุกคน ถ้าเราเป็นคนฟิลิปปินส์ เราจะต้องเจอได้ฝนปีละ 20 ลูก ประเทศไทยจะต้องผ่านเวียดนาม ผ่านลาวถึงไทยนั้นนับว่ามันจะเข้ามาเมื่อไหร่สัก 2-3 ลูก บ้านเราก็จะมีน้ำในเขื่อน ใครที่คิดอ่านสร้างเขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ ผมคิดว่าคนที่อ่านสร้างเขื่อน ถือว่าคนที่คิดอ่านเป็นผู้มีพระคุณ ขลประทานเป็นคนทำ เวลานี้ไฟฟ้าฝ่ายผลิตรับเอาไปดูแล ลองถามซิว่า ถ้าเมืองไทยไม่มีเขื่อนใหญ่สองเขื่อน ภูมิพล 13,000 ล้านคิว เขื่อนสิริกิติ์ 9,750 ล้านคิว ถ้าไม่มีสองเขื่อน

จังหวัด 20 กว่าจังหวัดได้ลงมาจะทำอย่างไร ถ้าเชื่อปลูกระดมทั้งหลาย NGO ที่ไปทำกัน เขาบอกว่าให้ฝนตกหนัก มันซับน้ำไว้ เมื่อมีประชากร 8 ล้านคน ไม่มีปัญหา มีป่าอยู่ 75 เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ซับน้ำเก็บน้ำพุตไปพุตได้ก็มีเพียงคน 8 ล้าน สมัยรัชกาลที่ 5 แต่บัดนี้มี 61 ล้านกว่า แต่ยังรักษาเอาไว้ได้ 1 เปอร์เซ็นต์ ลองคิดซิว่าจาก 8 ล้านคนมาเป็น 60 ล้านคนเท่าไร เพราะฉะนั้นการตัดไม้ทำลายป่าจะไปตามธรรมชาติก็ให้กับคนนั้นไป แต่มันไปตามสภาพของมัน ขณะที่ป่ามันหมดการอุ้มน้ำการเก็บน้ำไม่มีนั้น มันต้องมีความคิดอื่นที่มาชดเชย การที่น้ำแม่น้ำปิงมันไหลลงมาหมด แล้วก็เอาตรงนั้นใส่เขื่อนลงไป มันจะเสียหายอะไรไปบ้าง แต่สิ่งที่ได้มันคุ้มค่าแน่นอน เขื่อนภูมิพล เขื่อนโค้งระดับ 7 ของโลก น้ำยาวลงไปถึง 200 กิโลเมตรขึ้นไป พุดว่าจะได้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้นมาทีหลัง แหล่งแรกคือไม่ให้น้ำลงมาท่วมข้างล่าง และเป็นแหล่งเลี้ยงปลา มีปลาน้ำจืดมโหฬารอยู่ที่นั่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามมา การเกษตรก็ได้ไฟฟ้าหน้าฝนก็ไม่ปล่อยน้ำ ปล่อยเวลาเย็น ๆ ถึง 4 หูม ปล่อย 4 ชั่วโมง เพื่อให้ไฟฟ้าเวลามัน peak กดไฟน้ำก็จะระเบิด 32 จังหวัดก็จะได้น้ำ น้ำลงมาประมาณ 4-5 ล้านคิว แต่เมื่อยามเขื่อนหน้าแล้งก็จะเปิดเพิ่มกว่าธรรมดา เมื่อเปิดเพิ่มจังหวัดไหนก็บอกตรงนั้นหยุด ตรงนี้หยุด น้ำ 5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่มันช่วย 100 เปอร์เซ็นต์อยู่ความเร็วที่เข้ามาทดแทนและในการทยอยกลับ เรื่องอย่างนี้ถือว่าเขื่อนมีพระคุณต่อบ้านเมือง ที่พุดตรงนี้ให้ฟังเพราะเราสร้างเขื่อนสามารถเก็บน้ำเอาไว้ได้ ถ้าได้ได้ฝนมาสลายสัก 2-3 ลูก ห่างกันหน่อยก็ดี แต่ถ้ามาติดกันก็ท่วม น้ำแต่ก่อนมาเวลาเกิดฝนตกหนักทางโน้นสะสมไว้ ได้ฝน 1 ลูก สัก 3 วัน มันสลายหมดแล้ว มันก็จะมีน้ำที่ได้มาเรียกว่าน้ำใหญ่ มันจะมาล้นฝั่ง น้ำใหญ่ล้นฝั่ง น้ำทางเชียงใหม่ ลำพูนตกแล้วเดือนหนึ่งมาถึงกรุงเทพฯ เวลานั้นไหลมาจะผ่านเวลา 9 วัน ถ้าผ่านข้างขึ้นข้างแรม 15 ค่ำ ถ้าแรม 1, 2, 3 ค่ำ น้ำขึ้นเยอะ ถ้าน้ำทางโน้นมาเจอกรุงเทพฯ เข้าก็แปลว่าน้ำท่วมกรุงเทพฯ ถ้า 9 วันผ่านมาเลยแรม 3, 4 ค่ำไปแล้ว น้ำก็เต็มฝั่งท่วมนิดหน่อย นี่คือธรรมชาติ และธรรมชาติทำอย่างนั้นเราก็รักษากันธรรมชาติ แปลว่าน้ำไม่ต้องไปก็เก็บอยู่หลังเขื่อน เราก็ใช้ประโยชน์ได้เอนกประสงค์ สิ่งนี้มันก็ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร แต่ก่อนเราผลิตข้าวเท่าไร เดียวนี้ผลิตข้าวเท่าไร แต่ก่อนคนกินข้าว 8 ล้าน เดียวนี้คนกินข้าว 60 ล้าน และถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลง มันไหวไหม ข้าวนาปีแต่ก่อนพอฝนตกเริ่มไถ 17 พฤษภาคม แปลว่าฝนตกวันเปิดเทอม ชาวนาเริ่มไถ เขาก็ปลูกข้าว เลือกพันธุ์ พันธุ์ข้าวเหนียวนี้ได้เวลาน้ำมา พอเดือนตุลาคมน้ำนองข้าวต้องหนีน้ำ ข้าวยาวตั้ง 2 เมตร น้ำแห้ง สุกเหลือง เดือนธันวาคมเกี่ยวข้าวหมด ชาวนาก็อยู่เฉย ๆ คนที่คิดเรื่องน้ำเพื่อการเกษตรเขาเป็นคนเอาน้ำเข้ามาให้ด้วยการมีเขื่อน พ.ศ. 2507 เขื่อนภูมิพลเริ่มใช้ตั้งแต่บัดนั้น สามารถที่จะปล่อยน้ำลงมา เมื่อเวลาน้ำลงจากแม่น้ำน่านก็สามารถใช้เขื่อนนครสวรรค์ที่บางระกำยกระดับ เราสร้างเขื่อนเจ้าพระยาก่อนเขื่อนภูมิพลด้วยซ้ำ เขื่อนเจ้าพระยาขวางแม่น้ำเจ้าพระยาที่ชัยนาทยกระดับขึ้นไป เข้าคลองชลประทานคลองเมนทั้งเมนทั้งซ้ายขวา 2 ฝากเจ้าพระยาใช้กันจนหมดก็ส่งน้ำกลับคืน เรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นมาไม่ถึง 40 ปี เราปลูกข้าวกันอย่างไร ก็ปลูกข้าวเกี่ยวหมด

เดือนธันวาคม มกราคมก็ได้แล้ว เพราะมีน้ำเข้ามาให้ มีน้ำมีระบบคลองใส่ไถ่ทำได้เสร็จหมด ทำนาได้ปีละ 2 หน พอถึงเดือนมกราคมถึงเมษายน ปลายเดือนเมษายนร้อนจัดก็เกี่ยวข้าวพันธุ์สั้นหน่อย สูงศอกกว่า 4-5 เดือนเกี่ยวข้าวได้อีกพอถึงเดือนพฤษภาคมก็ทำได้อีก ต่อมาความเก่งความสามารถทำนา 5 ครั้ง ในเวลา 2 ปี คนที่เก่งมากทำด้วยบังเอิญ ชื่อโกพงษ์ อยู่จังหวัดพิษณุโลก พ่อค้าทอง ลงมือจะไปทำเหมืองแต่ปรากฏว่าขุดแล้วไม่เจอ เจิง มีคนเอานามาขาย 1,000 ไร่ที่บางระกำ โกพงษ์ก็เอาเครื่องมือที่จะทำเหมืองแล้วก็คิดบอกว่าที่ตรงนี้ทำนาได้ไม่นานถึงหน้าน้ำท่วมที่ติดแม่น้ำยม ถึงหน้าแล้งน้ำไม่มี น้ำยมแห้งก็คิดเอาเครื่องมือทั้งหมดมาทำยกคันล้อมรอบ มีที่ดิน 1,000 ไร่ แล้วเอาพันธุ์ข้าวอายุ 105 วัน ลองคิด 105 คูณ 3 เท่ากับ 315 เอาไปลบ 366 วันหรือ 51 วัน เอามาหาร 3 ได้ 17 เพราะฉะนั้นปลูกข้าว 105 วัน การเก็บเกี่ยวทำให้เสร็จภายใน 17 วัน โกพงษ์สามารถจะผลิตข้าวให้เป็นแบบอุตสาหกรรมปีละ 3 ครั้ง แนนอนใช้รถเกี่ยวข้าวของจีนแดง คันไม่ใหญ่แต่ประสิทธิภาพดี ถ้าเกี่ยวเสร็จใส่ถุง แล้วเวลาทำนาก็จะไถคราดไม่ทำเองจ้างชาวนาแถวรอบ ๆ ถ้าไม่อยากจะรับจ้างก็เอาเครื่องมือมาที่ไหนเอา 100 เขาให้ 200 ให้ราคาเท่าตัวที่รับจ้างที่อื่น คือไม่ต้องทำนาเองให้มาทำที่นี่เป็นระบบอุตสาหกรรม แต่ใช้คนช่วยเวลาเกี่ยวเท่านั้น น้ำไม่มากจากแม่น้ำยม ที่โกพงษ์ไปผลิตข้าวปีละ 3 ครั้ง เป็นอุตสาหกรรมเรื่องอย่างนี้เป็นของจริงที่เกิดขึ้นที่ประเทศไทย คิดชื่อว่าแม่น้ำยมมีน้ำติดท้องขนาดนั้น ถ้าแม่น้ำยมได้มีเขื่อนที่แก่งเสือเต้นลุ่มน้ำทั้งลุ่ม 3000 ล้านคิว จริง ๆ มี 2000 ล้านคิว ในปีนั้นตกประมาณ 3 ล้าน น้ำท่วมหมด ทุกวันนี้ น้ำที่ลงมาลงแก่งเสือเต้นแค่ 1200 ล้านคิว ให้ติดท้องไว้ 400 ยังใช้น้ำได้ปีหนึ่งประมาณ 800 นักอนุรักษ์ได้ออกมาต่อต้านแหล่งสุดท้ายที่สุดของประเทศไทย คือต่อต้านมีนกงอยอยู่ 3 ตัว เขาบอกว่านกกงอยจะใช้ที่ไหนรำแพนหาง ถ้าเราไปใช้ทำอ่างน้ำแล้ว ผมก็เลยบอก ถ้านกกงอยมันโง่ ไม่รู้จักขึ้นมาข้างบนก็อดตายอยู่ข้างล่าง เพราะน้ำไม่ได้ไหลมาหมด พอกดสวิทช์น้ำก็ค่อยไหลมา สัตว์ที่ไปติดตามเกาะแก่ง เขาก็เก็บได้ทัน เคราะห์ดีที่เขื่อนป่าสักเจ้าแผ่นดินทรงออกพระโอรส ขอร้องขอทำถึงได้หลุดออกมา 2 อัน ที่ไม่ท่วม คือปีที่ทำด้านนครนายกอันสงคังจะได้ใครครับ ข้างใต้สระบุรีที่มันแล้งตรงนั้นก็จะได้น้ำกันเขื่อน เมื่อปีกลายเดือนมิถุนายน คาดการณ์ว่า 2 ปีเต็มแล้วคนกรุงเทพฯ ได้แนนอน เขาไม่ขุดจะฝังท่อ 800 ล้านคิว จากเขื่อนป่าสักอยู่เหนือกรุงเทพฯ ไม่ไกล ประปากี่จะทำลงที่มันบุรี เวลานี้ก็สามารถผันน้ำจากแม่น้ำแม่กลองเข้ามาแม่น้ำท่าจีนแล้วก็ผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาระบบคลองส่งน้ำเข้ามา แปลว่ามีโรงกรองน้ำอยู่ที่บางกรวย ที่เล่าให้ฟังเป็นเรื่องของธรรมชาติ แล้วเราก็เอาชนะธรรมชาติเล็กน้อย มีคนดำที่เขื่อนเขาแหลม เขื่อนศรีนครินทร์ 2 เขื่อน เวลานี้แม้จะแล้งมี 70 เปอร์เซ็นต์ แปลว่าลุ่มน้ำแม่กลองนอนตาหลับ เพราะในย่าน 100 กิโลเมตรเท่านั้นเอง น้ำผ่านลงไปเขื่อนวชิราลงกรณ์กันยกกระตักตรงนั้น ไม่มีปัญหา ปีนี้ใครเคยได้ยินไหมว่าพืยกันดารน้ำ ไม่มีหรรอกครับ เพราะเวลาที่เขารายงานกรมชลประทานตารางใหญ่ ๆ ไปโชว์ตรงไหน ไม่มีเป็นข่าวใหญ่ แต่ที่มีมันน่าจะบอกข่าวให้อานิสงค์กับคนที่ทำเขื่อนดอกทรายหนองปลาไหล 5-6 เขื่อน

ทิศตะวันออกน้ำเค็มหมด ตอนรายงานที่อื่นเริ่มแล้งแล้วนั้น ที่นั่นน้ำเต็มหมด และพอถึงเดือนนี้ กุมภาพันธ์ มีนาคม ฝนจะมาแล้ว ตะวันออกฝนเริ่มมาจะตกก่อน เมื่อระบบอ่างเก็บน้ำสำเร็จบางพระ บางแสนรับน้ำหมด ที่เขาจุก จังหวัดระยอง เขาทำเขื่อน กำน้ำผู้ใหญ่บ้านบอกถ้าพวกปลูกระดมเข้ามา ต้องผ่านศพก่อน เขื่อนเขาจุกสร้างเสร็จภายในไม่ถึง 2 ปี สร้างเสร็จน้ำขึ้นมาเต็มเขื่อน จังหวัดระยอง อำเภอกาหลง ถ้างลงไปถึงท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีน้ำที่เขื่อนเขาจุก ซึ่งธรรมดา น้ำลงไปหมดลงทะเลหมด เก็บเอาไว้เพื่อการเพาะปลูก ทั้งทุเรียน เงาะ มังคุด เราไม่ค่อยได้ยินว่าชาวตะวันออกตรงย่านนั้นร้อง เรียกหาน้ำ นั่นเราเอาชนะธรรมชาติ เอาน้ำเก็บไว้อะไรจะเสียบ้างก็ต้องมีบ้าง แต่ไปเอาเสียมาบ้าง แล้วก็ไม่ได้ดำเนินการต่อไปจะไหวไหมครับ น้ำเป็นต้นทุนการเกษตรที่ดีที่สุด อย่างทางอิสราเอลรัฐบาลหาน้ำให้ เขาเท่านั้น ที่เหลือทางอิสราเอลจัดหาเอง ยังดำเนินการไม่ได้ปัจจุบันนี้ บังเอิญผมไปอิสราเอล ผมสนใจ ไปดูท่อระบบส่งน้ำในทะเลทราย ประเทศไม่ใหญ่ แต่ลงไปข้างล่างมันเข้าฝั่เข้าไปในทะเลทราย ทางเหนือมีทะเลสาบแกลิลีที่ทิ้งอยู่ 3000 ปี พวกแคว้นนั้นใช้ไม่เป็น แต่คนอิสราเอลทั่วโลกเขาทำได้ ถ้าจัดที่ ให้มาจากทั่วโลกกลับเข้ามา 50 ปีเท่านั้น เหนือทะเลสาบแกลิลีมีภูเขาสูง ซึ่งมีหิมะ พอหิมะละลายคน รอบทะเลสาบก็ใช้อยู่เท่านั้น อิสราเอลต่อท่อจากทะเลสาบแกลิลีต่อจากเหนือไปได้ ท่อใหญ่ขนาดได มิเตอร์ 4 เมตร ประมาณเกือบถึงเพดานเป็นท่อปูนธรรมดา ของเราเวลามีถนนมีคู ข้าง ๆ อิสราเอลมี ท่อข้าง ๆ 3 ใน 4 อยู่ใต้ดิน 1 ใน 4 โผล่ข้างบน ตรงไหนผ่านเหนือไปได้พอเข้าจังหวัด เขาจะมี 3 ตา เขา มา 4 ลดเหลือ 3 วิ่งเข้าจังหวัด ตามไปดูถนนข้างจังหวัด พอเข้าอำเภอก 3 ลดเหลือ 2 พอเข้าตำบล 2 ลด เหลือ 1 เข้าหมู่บ้าน 1 เหลือครึ่งเมตร ทั้งหมดเป็นน้ำดิบต่อไม่ต้องกลัวมี pressure เพราะมันมีตะกอน ไปอุด มันทำตัวผู้ตัวเมียเสียบ เขาทำอย่างนั้นเสร็จตรงไหนจะเอาน้ำใช้ เขามีทองเหลืองทำเป็นก๊อก ทองเหลืองโผล่ขึ้นมามีกุญแจสีมีการมการใช้น้ำจะใส่ก็เอามา hug (เสียบ) แล้วก็เอามาใช้ตลอดทั้ง หมด เอาเข้าไปในทะเลทราย จากทะเลทรายลงไป 80 เซนติเมตร เป็นกระทงทำผ้าพลาสติกคาดหมด เลยกขบแล้วขุดดินมาใส่ แล้วเพาะปลูกใช้ sprinkle sprinkle อิสราเอลคิดต่อไปคิด sprinkle ว่า ระเหยน้ำเสียตาย ใช้ระบบน้ำหยด เขาทำเป็น primitive เดียวนี้คนปลูกไม้ในกรุงเทพฯ ท่อแข็งวาง ตรงไหนใช้เครื่องเจาะหัวเสียบไม่ต้องปลูกลดต้นไม้ ฉีดขึ้นฉีดลงจะ spray ผมไปดูอิสราเอลเมื่อ ประมาณ 22 ปีที่แล้ว ท่อยังเป็นชนิดพลาสติกไม่มีตะกอน ใช้สุดท้ายดำ ๆ ธรรมดา เวลานั้นน้ำหยดของ เขา เขาใช้ไขควงกลม ๆ ที่ไม่มีหัวเผาไฟแล้วก็จี้ตามท่อวางท่อไปโคนต้นไม้ แล้วเอาดินไปปั้นเหมือนเจ้า หมี่ขนมปะกิมไข่เต่าไปเผาไฟเป็นสีแดง แล้วได้ตัวหมี่ใหญ่กว่าเจ้าตัวรูที่เจาะ เขาเอาตัวนี้เสียบแล้วให้ หัวนี้ไว้ตรงโคนต้นไม้ เวลานั้นน้ำวิ่งผ่านมันเหมือนควบแน่นมันจะทำให้หน้าอ้อมตัวหมี่ที่เผาไฟน้ำจะตกตั้ง ๆ ธรรมดาดินเผาไฟแล้วน้ำผ่านอยู่อีกด้านมันก็ควบแน่นหยดอีกข้างน้ำก็หยดตั้ง ๆ ผมไปอยู่ที่คาทาลาวิฟ ต้นไม้รอบ ๆ โรงแรมเชียวซอุม เข้า กลางวันไม่รดน้ำ ลงไปดูข้างล่างปรากฏว่าสายโยงใยตามโคนต้นไม้ สายทั้งนั้นใช้น้ำก็น้อยประโยชน์ก็ได้ เมื่อเห็นอิสราเอลมาแล้ว เราคิดถึงอะไรเราก็คิดถึงว่า เมื่อเวลาพล

ตริภุชงค์ อยู่เย็น เขียนจดหมายมาถึงผม 10 กว่าปีก่อน ท่านส่งเอกสารถึงผม ผมสนใจ ผมเรียนเรื่องนี้จากพลตริภุชงค์ อยู่เย็น ท่านเป็นทหารตั้งแต่สงครามโลก แล้วท่านชอบเขียนแผนภูมิให้ดู ของเราในอดีตแม่น้ำโขงกันประเทศไทย ตั้งแต่หัวถึงท้าย แต่ฝรั่งเสสมาเอาไทรบุรีไป วันหนึ่งผมเป็นรองนายกรัฐมนตรี แล้วเคยเป็นรัฐมนตรีคมนาคม และขอไปเยี่ยมลาว มีโครงการช่วยลาว ไปเยี่ยมลาว 4 วัน คนไทยสร้างถนนเก่ง ช่วยออกแบบจะสร้างก็ไปกู้เงินธนาคารโลกสร้างเอง วันหลังก็ขอให้ลาวช่วยไทยหน่อย ผมขอเยี่ยม ฮ. ไปปีกลาย ไปเยี่ยมคุยกัน ถามชาวบ้านปีกลายว่าน้ำที่ตรงนี้ถ้าถึงเดือนกันยายน ตุลาคม น้ำกำลังเต็มสูงถึงตรงนี้ 15 เมตร ถ้าปีไหนน้ำมาก 20 เมตร ที่เป็นหุบแม่น้ำโขงตรงนี้ ก็เจรจาว่าเรามีปัญหาแม่น้ำโขงมันลงเปล่า ๆ แม่น้ำโขงปีหนึ่ง ประมาณหนึ่งแสนสามหมื่นล้านคิวใช้กันอยู่ 6 ประเทศ ใช้ประมาณสองหมื่นเท่านั้น ประมาณแสนหนึ่งหมื่นลงทะเลไทยเฉย ๆ เราต้องไปพูดที่เวียดนามก่อน เวลาประชุมแม่น้ำโขงแอนแนก เราต้องไปแถลงก่อนว่าเราจะขอว่า เมื่อพ้นจากหน้าแล้งแล้วขึ้นมามาก 3 เมตร ถึงจะขอทำโดยเอาน้ำแข็งแบบอิสราเอลทำ เจาะข้างแม่น้ำโขง ถามท่านว่าตรงเวลาปีกลายไปมะม่วง 7 ต้น จังหวัดอุดรธานี 20 กิโลเมตร เขาอยากค้าขายกับเรา เรามีฝ้าย มีถั่ว ปรากฏว่าจะต้องลงไปถึงจังหวัดเลย 150 กิโลเมตร ถึงจะขายของพวกนี้ได้ แต่ถ้าเข้าของเราตรงมะม่วง 7 ต้น ก็ขายได้ปีหนึ่งมาได้ 3 เดือน เวลาแล้วจริง แต่ 9 เดือนมาไม่ได้ คนไทยทำถนนเก่ง เวลาทำถนนให้ใช้ตลอดปี 29 กิโลเมตร ถ้าเราทำอันนี้ให้และขอเช่าข้าง ๆ ถนนว่างท่อเพื่อให้น้ำล้นเท่านั้น ลาวไม่เสียหายอะไร ท่านบอกว่าไม่เป็นปัญหา ผมบอกว่าท่านแถลงไม่ได้ จนกว่าไทยจะได้ไปประชุมแม่น้ำโขงแอนแนก แล้ว present เรื่องนี้ให้เวียดนามคนใช้น้ำสุดท้าย เขาเห็นด้วย เราก็จะดำเนินการเรื่องนี้ตกลงพูดกันแล้วว่าอยู่ระหว่างการคำนวณว่า ควรจะวางยาวเท่าไร เพราะ 29 กิโลเมตร ท่อเดียวมันมีน้ำเพียงสี่เดือนครึ่งต่อปีที่เข้าท่อได้ ควรจะวางท่อ 2-3 ท่อ เราอยู่ติดแม่น้ำโขง 700 กิโลเมตร ลาวติด 1400 ตามสิทธิ์ ลาวมีสิทธิ์ใช้น้ำเจ็ดพันล้านคิว โดยมีสิทธิ์ใช้ 3500 ล้านคิว เพราะฉะนั้นดำเนินการเรื่องนี้เชื่อว่า หนึ่งปีว่างท่อได้เสร็จ หนึ่งปีทำถนนให้ลาวเสร็จ เพราะฉะนั้นเมื่อเข้ามาแล้วจะลงน้ำ ปาด น้ำปาดจะเข้าน้ำนาน ปีหนึ่งได้สัก 3000 ล้านคิว นั้นเป็นน้ำต้นทุน จากแผนที่แม่น้ำโขงไม่ได้มาจากภูเขานิมาลัย มาจากด้านขวาทางเหนือขึ้นไป ซ้ายพม่า ขวาลาวถึงจีน แล้วซ้ายถึงจะขึ้นไปไหล่ของภูเขานิมาลัยแล้วลงแม่น้ำสาละวิน ด้านขวาเป็นแม่น้ำโขงอยู่ในลาวชื่อว่าลานช้างเจียง ขวามือเป็นภูเจียงลงจากไหล่เขานิมาลัยมาเหนือเราทั้งคู่ เข้ามาวิ่งขนานกันประมาณ 50-60 กิโลเมตร พอมาแล้วมันก็ย้ายไปตะเภาทางขวาของประเทศไทย 700 กิโลเมตร เพราะฉะนั้นน้ำทางตะวันออกมีมากก็ควรเอามาใช้ ระบบอิสราเอลที่ว่านี้ ถ้านำน้ำเข้ามาได้เชื่อมสิทธิ์ 9750 ล้าน ถ้ามีต้นทุนติดอยู่เท่าไรเดิมได้ 3000 แม้ฝนจะไม่ตกเลยก็เป็นน้ำต้นทุนที่ไหว เวลานี้สองเขื่อนต่ำกว่า 3700 แล้วสองข้างทางเขาไม่บอกจำนวนแต่วันหนึ่งน้ำเชื่อมภูมิพลเคยลงไป 400 เวลานี้ 1000 กว่า สองเขื่อนรวมกัน 3700 คำนวณแล้วว่าเหลือเวลาอีก 90 วัน กว่าฝนจะตก ถ้า 90 วัน วันละ 30 ล้านคิวทั้งสองข้างพร้อมกัน 30

ล้านคิวก็ใช้ 2700 พอไหว แต่ที่มันเกินไม่ไหวเพราะระบบสูบน้ำไม่ใช่ว่าจะสูบ กระทรงวิทยาศาสตร์ ตั้งเครื่องสูบน้ำ เวลานั้นมันเต็มสองแม่น้ำนาน ปึงไม่เป็นไร เวลานั้นน้ำส่งเพื่อจะให้ตลอดต้องมาถึงขั้วนาทึงจะได้ทั้งลุ่มล่างถึงเขื่อนนเรศวรก็จะได้ใช้ลุ่มบน ปรากฏว่าสองข้างสูบก้นหมด คนมีเครื่องสูบน้ำดูดกันหมด ที่เล่าให้ฟังเพื่อจะบอกว่าน้ำทางนี้ยากกว่าคือ 1 ปี แต่ 3 ปีเอาน้ำทางสาละวินใส่เขื่อนภูมิพล ไปดูที่ออสเตอร์เลีย่น้ำที่ภูเขาโนวี เวลาละลายแล้วน้ำลงทะเลหมดข้างหลังเป็นทะเลทราย เขาใช้เวลา 25 ปี ทำอ่างภูเขาโนวีพอละลายลงอ่างบน พอเจาะปล่อยน้ำจากอ่างบนลงอ่างล่าง เขาทำไฟฟ้า เพราะว่าน้ำที่ลงมารวมก่อนเป็น volume ใหญ่ แล้วเอามาอัดมาทางหลังลง วิธีการของเขาถ้าไฟไหม้ เราฉีดขึ้นตึกมันจะได้ประมาณ 33 เมตร คือประมาณ 11 ชั้น แต่ถ้าเอาท่อขึ้นไปไว้บนตึกแล้วสูบน้ำขึ้นไปมันจะได้ 50 เมตร จาก 33 ฉีดขึ้นไป ถ้าดูดขึ้นไปจาก 50 เมตร เขาเรียกว่า head เมื่อทำอย่างนี้เขาทำอ่างสูบน้ำจากอ่างล่างขึ้นมาอ่าง 1 ถึง 8 อ่างพอถึงไหลมันก็ส่งลงมาข้างหลัง มีแม่น้ำเดิมชื่อแม่น้ำเมอร์เลย์ พอปล่อยลง 25 ปี ข้างหลังเขียวข่ม น้ำจืดแทนที่จะลงทะเลก็เอาน้ำจืดกักไว้สองที่ วิธีการของผมคือน้ำลงสาละวินหลายแคว ตรงไหนที่ทำสองยาง ถ้าเราปิดน้ำลึก 5 เมตร เราเริ่มขุดถอยหลังขุดบ้านเรา 100 เมตร ต่ำเมตรขุดลึก 3 กิโลเมตร มาหาที่ราบใหญ่ ๆ ลดลงไปถึง 30 เมตร ถ้าขุดใหญ่ขึ้นมาลึก 30 เมตร น้ำสาละวินต้องเลี้ยวเข้าอ่างของเราก่อนจนเต็มถึงจะเลี้ยวกลับไปอย่างเดิม ตรงนี้ก็จะเกิดธรรมชาติเหมือนอย่างเดิม คือน้ำจะต้องเต็ม เราเต็มอยู่เสมอแล้วลงทางโน้นที่ทำอย่างนี้ได้เพราะได้ลงไปแล้วไม่ถึง 100 กิโลเมตร ลงทะเลไม่มีบ้านคนเป็นที่ว่างเปล่า พม่าก็จะไม่ว่ากล่าว เพราะน้ำทั้งทะเล เมื่อได้เช่นนี้แล้วเราก็ทำแบบ สโนว์คือสูบ 1 ถึง 6 พอถึงสุดท้ายเป็นสันหิน เจาะสูงแล้วต่ำ 12 กิโลเมตร เอาเครื่องทำไฟไปใส่มันจะเอาไปดูดน้ำเป็นอ่างได้ตลอดปี น้ำสาละวินเต็มอ่างล่างมันจะขึ้นอ่าง 1 ถึง 6 ขึ้นอ่างเข้าท่อสูงแล้วต่ำใส่เครื่องทำไฟ พอปล่อยแล้วปล่อยเลยจะเข้าเขื่อนภูมิพลโครงการนี้ประมาณ 3 ปี ถ้าเราทำอย่างนี้ได้ เราก็จะมีน้ำตลอดทั้งปีจากสาละวิน สาละวินไม่ได้ถูกประกาศเป็นน้ำนานาชาติ เราสามารถจะให้น้ำแทนที่จะส่งให้เข้าสาละวิน ให้สาละวินส่งให้เข้าเรา พม่ามีสิทธิ์ทำได้เหมือนกัน เมื่อทำอย่างนี้เราก็จะมีอ่างใหญ่อยู่ที่ท่าสองยาง อ่างอะไรก็ได้เลือกเอา 120 กิโลเมตร เราสามารถจะเอาน้ำจากอ่างข้ามไหล่เขาแล้วส่งเข้าเติมในเขื่อนภูมิพล เล่าให้ฟังว่าน้ำเพื่อการเกษตรนั้นมีโอกาสได้อย่างไร แล้งทั้งทั่วประเทศไม่ว่าเหนือได้ ออก ตก เรามีโอกาสหนทางอย่างเดียวกัน น้ำที่ภาคใต้ระหว่างที่เราแล้ง ภาคใต้ฝนตกมันน่าจะมีอ่างเก็บน้ำใหญ่ ๆ ทำน้ำไว้ให้ทำโรงประปาที่นั่น

คุณกิตติ สิงหาปัด

ความคิดของคุณสมควรคือ เรามีน้ำต้นทุนในธรรมชาติเพียงพอ ถ้าเรามีที่เก็บที่ดี ผืนที่ดีใช้อย่างมีประสิทธิภาพอาจจะเป็นน้ำหยด หรือน้ำอะไรก็ตามเชื่อว่าน้ำที่มีอยู่ปัจจุบันนี้ผืนที่ตกอยู่ขณะนี้เพียงพอกับการใช้น้ำ

คุณกร ทวีรังสี

การเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรมเกษตร ประการแรกเรากำลังนับถอยหลังเข้าสู่มกราคม 2543 เป็นจุดเริ่มต้นของขบวนการทั้งหมดของ WTO. ซึ่ง 134 ประเทศ ได้ตกลงกันไว้หมดแล้วว่า จะมีมาตรการอะไรบ้างเกี่ยวกับการค้าเสรี ประการที่สองอนาคตของประเทศชาติถ้าจะมีการอยู่กันได้และมีเสถียรภาพพอเพียงด้านเศรษฐกิจการพึ่งพา รายได้เข้าประเทศของเราจากการส่งสินค้าออกจะเป็นอนาคตที่ชัดเจนนั้นมี 2 ส่วนที่จะเป็นแหล่งที่พึ่งพาได้อย่างแน่นอนของการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ชีวิตของคนไทย 2 ส่วน ส่วนหนึ่งคือการท่องเที่ยว อีกส่วนหนึ่งคือ การส่งสินค้าออก ในรายละเอียดของการส่งสินค้าออก 75 เปอร์เซ็นต์ของสินค้าออกทั้งหมด มาจากสินค้าอุตสาหกรรมตรงนั้นคือความเป็นจริง เราตระหนักตลอดเวลาว่านับถอยหลังเข้าสู่มกราคม 2543 นั้น สินค้าอุตสาหกรรมของไทย 75 เปอร์เซ็นต์จากโรงงานอุตสาหกรรม เราต้องพิจารณาเพราะอะไร เพราะในรายได้เข้าประเทศชาติ 75 เปอร์เซ็นต์ จากหนึ่งล้านห้าแสนล้านล้านบาท 75 เปอร์เซ็นต์มาจากผลผลิตอุตสาหกรรม เราต้องลึกลงไปว่าในส่วนเหล่านั้นสินค้าอะไรบ้างจะออกไปจากประเทศไทยที่ไม่ต้องส่งวัตถุดิบเข้า เพราะในยุทธจักรของเศรษฐกิจเสรีนั้นประเทศซึ่งผลิตสินค้าโดยจะต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างชาติจะเสียเปรียบตรงนั้นมองไปข้างหน้าแล้วเห็นภาพดังกล่าวเกิดขึ้น ก็ย้อนกลับมารอดูมาตรการก่อนที่เหตุการณ์จริง ๆ จะเกิดขึ้น แทนที่เราจะต้องวิ่งมาตามแก้กันในภายหลัง ก็ขออยากมองดูปัญหานั้น ตั้งแต่วันนี้หาคำตอบตั้งแต่เดี๋ยวนี้ก่อนเหตุการณ์จริงจะเกิดขึ้น การลงไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มาจากภาคเกษตรกรรมมีเหตุผลหลายประการด้วยกัน เพราะจุดเริ่มต้นที่เรียนให้ทราบวัตถุดิบไม่ต้องส่งเข้าจากต่างประเทศ ประเด็นตรงนี้คือการอยู่รอดของเศรษฐกิจ แต่ละชาติในอนาคต ถ้าหากจะต้องพึ่งพาเพื่อน ๆ ในต่างประเทศที่จะรอส่งวัตถุดิบให้เราแล้วเป็นเศรษฐกิจที่ไม่มีความมั่นคงพอเพียง พวกเราจะจะได้เห็นหลายครั้งที่มีการลดค่าเงินบาทที่ใด อุตสาหกรรมซึ่งต้องพึ่งพาวัตถุดิบต่างชาติมีประสบปัญหามาก บทเรียนเหล่านี้เป็นบทเรียนราคาแพงและได้เกิดขึ้นกับพวกเรามานหลายครั้งแล้ว คงดูถึงผลิตภัณฑ์ที่ต้องส่งออกนอก และไม่ต้องส่งวัตถุดิบเข้าจากต่างประเทศก็จะเจอผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตร ลงไปดูภาคเกษตรกรรม ถ้าเรารู้ตัวจะต้องแข่งขันสู้กับเขา ในสังคมโลกด้านการเงินนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ชีวิตของเราจากการส่งออกและการส่งออกโดยไม่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากชาตินั้นอุตสาหกรรมเกษตรคือเป้าหมายลงลึกไปอีกอุตสาหกรรมเกษตรดังกล่าว ผลผลิตจากภาคเกษตรกรรมนำมาแปรรูปส่งออกตามหัวข้อการเพิ่มมูลค่าทางภาคอุตสาหกรรมเกษตรมีอะไรบ้าง เราจะเจอหลายด้าน จะเป็นผลิตภัณฑ์ผลไม้ อาหารบกอาหารทะเลล้วนมาจากภาคเกษตรกรรม เกษตรกรรมปศุสัตว์ พืชไร่ คือเกษตรกรรมปศุสัตว์ เกษตรกรรมพืชไร่เป็นนิยามที่ทางฝ่ายทางด้านอุตสาหกรรมก็จะตั้งเอาไว้ พืชไร่มีมากมาย เกษตรกรรมปศุสัตว์ลงไปลึกอีก ปศุสัตว์บก น้ำ น้ำจืด น้ำทะเล เป็นต้น เป็นโครงสร้างของการทางภาคอุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมด้านการเกษตรพืชไร่มีประเด็นที่ได้ค้นพบและขอขีดเส้น

ได้นำมาเป็นห่วง และนำเป็นห่วงอยู่ 2-3 เรื่อง เรื่องแรกผลผลิตผลออกจากภาคเกษตรกรรมของประเทศ ไทยสู่ตลาดโลกในขณะนี้แข่งขันสู้กับเขา ตัวอย่างเช่น ข้าว น้ำตาลลงไปลึก ปี 2541 หกล้านสามแสน ตันของข้าวออกสู่ตลาดโลกประเทศเป็นอันดับหนึ่ง ค้าขายข้าวในตลาดโลก หกล้านสามแสนตันจาก ไทยแลนด์ถือว่าเป็นลำดับหนึ่งของโลก ทางด้านปริมาณที่ส่งข้าวออกไปขายยังตลาดโลกนั้นประเทศ ไทย แม้ว่าจะเป็นลำดับหนึ่งของโลกด้านการค้าขายข้าวก็ตาม คือการค้าขายข้าวสาร และจากสังขรณ์ ในความเป็นจริงของชีวิตชนบทของคนไทยไม่สามารถจะยินดีปรีดาได้เลยกับตัวเลขดังกล่าวนั้น แม้ว่า จะมีหกล้านสามแสนตันออกสู่ตลาดโลกก็ตาม เราไม่สามารถจะดีใจได้ เพราะเราเป็นอันดับหนึ่งของ โลกด้านการส่งข้าวไปขายเป็นลำดับหนึ่ง แต่คนปลูกข้าวจนที่สุดในประเทศไทย ฟังดูแล้วมีอะไรขาด ตกบกพร่องไประหว่างจุดที่ปลูกข้าวถึงจุดที่ขายข้าวตลาดโลกตรงกลางหายไป และตรงกลางคือคำ ถามตรงนี้จะผลผลิตต่อไร่ ผลผลิตต่อไร่ถ้าจะยกตัวอย่างให้ฟังนอกจากข้าวซึ่งข้าวก็เป็นตัวหนึ่งซึ่งมี ลักษณะความเสียเปรียบด้านต้นทุน เพราะชาวไร่ ชาวนาก็จะเดือดร้อนด้านต้นทุนสูง ถ้าผลผลิตต่อไร่ สูงต้นทุนก็ต่ำ ถ้าผลผลิตต่อไร่ต่ำต้นทุนสูง แต่พืชไร่ซึ่งเราค้าขายแข่งขันสู้กับตลาดโลกอยู่ขณะนี้ เป็น ผลผลิตเกษตรกรรมออกสู่ตลาดโลก ในขณะนี้ผลผลิตต่อไร่ของไทยแลนด์ต่ำที่สุดด้วยกันทั้งสิ้น ตัวที่ 2 น้ำตาล น้ำตาลมาจากอ้อยและใน 10 ประเทศ ซึ่งแข่งขันปลูกอ้อย และแข่งขันเอาน้ำตาลขายสู้กันอยู่ ในสังคมโลกขณะนี้ ผลผลิตของอ้อยต่อไร่ของประเทศไทยต่ำที่สุดใน 10 ประเทศ ซึ่งขายน้ำตาลแข่ง ขันสู้กับเขาอยู่ในตลาดโลกขณะนี้ นี่เป็นตัวอย่างในระยะเวลาสั้น ๆ อยากจะยกมาให้เห็นว่าถ้าจะพูด ถึงตรงนี้แล้ว อุตสาหกรรมพืชไร่เตรียมตัวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจเสรี โลกาภิวัตน์ ยุค WTO. นำเป็นห่วง เพราะในยุคดังกล่าวนี้จาก 1 มกราคม 2543 จะเข้าสู่ตารางเวลาที่ละชั้น เราจะเห็นว่าชาวสวนยาง ชาวไร่อ้อย ชาวนา มันสำปะหลัง มีปัญหาใด ๆ มีปัญหาจะขอให้รัฐบาลจัดเงินช่วยรัฐบาลก็มีกองทุน ช่วยเหลือเกษตรกร วันหนึ่งเราจะช่วยไม่ได้เพราะ WTO. 134 ประเทศมีกฎไว้ว่าห้ามช่วย และถ้าวันนั้น จริง ๆ มาถึงไทยแลนด์จะอย่างไร ตรงนี้คือคำถามที่ต้องการจะทราบคำตอบตั้งแต่วันนี้ เพราะ มาตรการเหล่านี้ยังไม่มีผลใช้บังคับอย่างเต็มสภาพ แต่วันหนึ่งมันจะมา เพราะเป็นกติกาซึ่งสังคมโลก ของ WTO. ได้ตกลงไว้หมดแล้ว ย้อนกลับมาสู่ประเด็นปัญหาผลผลิตต่อไร่ ฝากนักวิชาการ นักศึกษา ไร่ด้วย ดูด้านเหตุของปัญหา เหตุของราคาพืชไร่ เหตุของชาวไร่-ชาวนาที่ไม่ได้รับเท่าที่ควร เพราะเหตุ มันมาจากผลผลิตต่อไร่ต่ำเกินไป ส่วนที่เกี่ยวข้องกับตลาดของผลิตผลการเกษตร การเกษตรพืชไร่ การ เกษตรปศุสัตว์ เข้าสู่ยุค 60 ล้านชีวิต 7 หมื่นหมู่บ้าน 7 พันตำบล ผลผลิตเกษตรกรรมน่าจะเข้าสู่ยุคเอา การตลาดเป็นตัวชี้นำ เพราะในส่วนที่สามารถจะผลิตอะไรก็ตามจะเป็นผลิตผลทางด้านการเกษตร ออกสู่ตลาดโลกนั้น ขอให้เตรียมตัวเตรียมใจ เตรียมระบบไว้ก่อนตั้งแต่ต้นว่าไม่เพียงพอขายแก่คน ไทย แล้วตรงนี้คือตัวจริงจะวัดความมีเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศ เราว่ามีทรัพยากรทาง ธรรมชาติของไทยแลนด์จากผืนแผ่นดินนี้ ทั้งทางบกที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศกลับเข้าสู่ระบบ

เศรษฐกิจของชาติของเราได้ เราทำอย่างไร การบริหารด้านการตลาด ด้านการผลิตต้องเตรียมตัวโดยการใช้การตลาดเป็นตัวชี้หน้า แล้วเดินถอยหลังกลับเข้าสู่การผลิต แล้วการผลิตเดินถอยหลังเข้าสู่การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ตรงนี้เป็นแนวทางที่ใช้พูดง่าย ๆ ว่ากลไก concept ตรงนี้ยุทธศาสตร์เดินถอยหลัง โดยมีตลาดโลกเป็นตัวชี้หน้าและรูปแบบที่ตลาดโลกต้องการสินค้าไทยในรูปแบบใด บรรจุหีบห่ออย่างไร ต้องผ่านมาตรฐานอย่างไร เราจะต้องนำวิวัฒนาการหาคำตอบให้กับคนไทยด้วยกันเองตอนนี้ เพื่อเป้าหมายจริง ๆ ไม่ใช่เอาเงินจากกระเป๋าคนไทย เรามีศักยภาพ เรามีพื้นที่ แต่เรายังขาดทางด้านการตลาด และเทคโนโลยีทางด้านการวิจัยค้นคว้าที่จะเข้าสู่ระบบมาตรฐานของโลก เพราะขณะนี้ อุตสาหกรรมการเกษตรจะต้องนำมาแปรรูปและไม่มีการส่งออกต่างประเทศในลักษณะของวัตถุดิบ ตรงนี้มูลค่าที่จะต้องเพิ่มขึ้นในประเทศไทยนั้นต้องแปรรูปวัตถุดิบออกมาเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ต้องขายออกสู่ตลาดต่างประเทศ ไม่ใช่ขายเพื่อคนไทยด้วยกันเอง มีสิ่งหนึ่งจะต้องปลูกฝังจิตสำนึกจะต้องสร้างจิตสำนึกขึ้นมารับรู้เตรียมตัวให้มากยิ่งขึ้นไปอีกคือ จะต้องเข้าสู่กติกาใหม่ของสังคมโลก กติกาใหม่ของประเทศผู้ซื้อจะไม่มีกำแพงภาษีวางกันกันอีกต่อไปแล้ว จะไม่มีระบบโควต้าจะไม่มีการช่วยเหลืออีกแล้ว (subsidization) กติกาใหม่มีระบบมาตรฐานคือ ISO คำถามแรกจะต้องถามว่ามี ISO ไหม? โรงงานของท่านมี 9000 มี 14000, 18000 ไหม ถ้าผลิตภัณฑ์อาหารจากประเทศไทยเขาถามว่าเข้าสู่ระบบ codex มี SACCp ใหม่ เป็น Code ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานอาหารที่ออกจากทุกประเทศที่สังคมโลกถือไว้เป็นกติกาใหม่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร ไม่เกี่ยวข้องกับที่จะต้องไปผ่านกำแพงภาษีอีกแล้ว เพราะกำแพงภาษีนั้นวันจะต้องถูกลดลง SACCp เข้ามาแทน codex ในสังคมโลกทางด้านผลิตภัณฑ์อาหารเข้ามาแทน ISO เข้ามาแทน เป็นต้น มาตรฐานของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่จะออกจากประเทศไทยหลังจากได้รับการเพิ่มมูลค่าแล้วจะต้องเข้าสู่กติกาใหม่อย่างที่น่าตัวอย่างมาเรียนให้ทราบ ต่อมาสิ่งที่เป็วัตถุบิในประเทศไทยขณะนี้ และได้ประกาศไว้เป็นนโยบายตั้งแต่มกราคม 2540 ประกาศให้ทั่วโลกได้รับรู้ไปแล้วคือนโยบายประเทศไทยจะใช้ยุทธศาสตร์การตลาดออกสู่สังคมโลกด้วยยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า food for the world เนื่องจากศักยภาพของทรัพยากรวัตถุดิบบนบก และในน้ำของประเทศไทยที่จะนำวัตถุดิบแปรรูปเข้าสู่ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปด้านอาหารนั้น ผมเชื่อว่าประเทศไทยพร้อม ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ อุณหภูมิของประเทศเพื่อนบ้านก็พร้อม แต่เราใช้กลไกการตลาด การค้นคว้าวิจัยทางด้านการผลิต และเข้าสู่ระบบมาตรฐาน เข้าสู่การบรรจุหีบห่อทำที่เมืองไทย แต่วัตถุดิบสามารถเอามาจากพื้นแผ่นดินประเทศไทย และชายชาวของประเทศเพื่อนบ้านก็ได้ ตรงนี้ food for the world นั้นขณะนี้กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมส่งเสริมการส่งออกทรงค้อยู่อย่างเต็มที่ในต่างประเทศเริ่มจะมีมาตรการใหม่ ๆ เพื่อมาใช้ เพราะกำแพงภาษีวางกันผลิตภัณฑ์ใด ๆ ไม่ได้แล้ว เนื่องจากกำแพงภาษีจะต้องถูกลดลง มาตรการใหม่ ๆ อย่างเช่นเมื่อปีที่แล้วเขาไม่ซื้อกุ้งจากประเทศไทย เพราะประเทศไทยมีวิธีการจับกุ้งซึ่งทำให้เต่าตาย เขาเลยไม่ซื้อกุ้ง

เป็นต้น แบบนี้กำลังจะถูกนำมาใช้เป็นข้ออ้างที่จะซื้อผลิตภัณฑ์จากประเทศไทย ขอเรียนไว้ว่าแรงงานเด็กผู้หญิงก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะถูกนำมาอ้างตลอดเวลา เพื่อจะไม่ซื้อสินค้าจากประเทศไทยเป็นต้น ประเด็นสุดท้ายวัดฤดูบิในแผ่นดินไทยมีมาก ตลาดผู้ที่จะซื้อเราผู้ซึ่งมีเงินอยู่ในกระเป๋ามาก ๆ ไม่ได้อยู่ในประเทศไทย คือ ตลาดสหรัฐอเมริกา ตลาดยุโรปตะวันตก กำลังซื้อสูงมาก ตลาดญี่ปุ่นสูงมาก เขากำลังกำลังอยู่กับการซื้อผลิตภัณฑ์อะไรครับ ข้อมูลตรงนี้ตามแนวยุทธศาสตร์ว่าเอากการตลาดเป็นตัวตั้ง เราเดินย้อนกลับสู่การผลิตเดินย้อนกลับไปสู่วัดฤดูบิ ผมได้ข้อมูลกลับมาหมดแล้วในระยะ 3 เดือน ตลาดผู้บริโภคอเมริกัน สังคมยุโรปตะวันตก สังคมญี่ปุ่น กำลังเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการขานรับมากกว่าที่คิดของผู้ผลิตเสียด้วยซ้ำไป จากสังคมผู้มั่งคั่งจะกินในสามทวีปดังกล่าวแล้ว นั่นคือความเป็นจริงด้านการตลาด ผมได้พบกับบริษัทผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา คุณกันแล้วทางด้านยุโรปคุณกันแล้ว และย้อนกลับมาดูในเมืองไทย ผมถามเขาว่าผลิตภัณฑ์ดัง ๆ ที่ขายดีได้เงินปีหนึ่งเป็นพันเป็นหมื่นล้านนี้ วัดฤดูบิเอามาจากไหน เขาตอบว่า South East Asia จีนตอนใต้กับประเทศไทยตอนเหนือเป็นแหล่งวัดฤดูบิของสมุนไพรมากที่สุดที่ถูกนำไปแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป แล้วกลับมาขายคนไทย และขายในสังคมโลกอีกด้วย ผมได้ขึ้นไปทางเหนือหลังจากได้ศึกษาแล้วขึ้นไปทางเชียงดาว เชียงราย เชียงใหม่ อยู่แถวนั้นหลายวัน ชาวไร่-ชาวนาแถวนั้นได้รับการติดต่อด้วยความแปลกประหลาดใจที่สุดของชาวไร่แถวนั้น ว่ามีทั้งญี่ปุ่น เยอรมัน อเมริกันมาสั่งซื้อสมุนไพรเหล่านี้ทุกวันโดยเขาไม่รู้ว่าจะซื้อไปทำไม รู้ทุกอย่างเลยว่าเขาขายได้กำไรละ 20 บาท เขาทำตรงนี้กำลังทำอยู่ว่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยต้องยิ่งใหญ่ ในสังคมโลก แต่ต้องออกจากประเทศไทยในรูปแบบของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ไม่ใช่วัดฤดูบิ และตรงนี้กำลังทำกันอยู่จะเป็นส่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปขายจะมีเครือข่ายใหม่ Net work กำลังวางกันอยู่แนะนำนักท่องเที่ยวนำผู้ที่นิยมผลิตภัณฑ์สมุนไพรนั้นเข้ามาในประเทศไทย ลักษณะร่วมมากกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ลำคัญที่สุดยุทธศาสตร์ตรงนี้ถือว่าจะไม่รณรงค์ออกสู่ตลาดโลกว่าเป็นยาสมุนไพร ไม่ใช่เพราะคำว่ายานั้นจะเกี่ยวข้องกับ FDA ของประเทศ ต่างประเทศจะ sensitive มาก จะรณรงค์ออกสู่ตลาดโลกในลักษณะเป็นอาหารเสริมจากสมุนไพร ซึ่งเข้าสู่ตลาดในประเทศเหล่านั้นได้สะดวกกว่าถ้าใช้คำว่ายาเข้ามาเกี่ยวข้องกับเมื่อใด กระทรวงสาธารณสุข ออย. หรือ FDA ของประเทศนั้นเหล่านั้นจะต้องยื่นมือเข้ามาเกี่ยวข้องและจะทำให้เสียเวลา

คุณสุทธิพร จิระพันธุ์

นโยบายการเกษตรแห่งชาติ เกษตรกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญที่จะนำพาให้ชาติสู่ความเจริญรุ่งเรือง ในช่วงที่ประเทศประสบความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจการเกษตรก็สามารถที่จะพัฒนาการเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นอุตสาหกรรมการเกษตรได้ ในปัจจุบันนี้ประเทศเราได้รับการทางเศรษฐกิจการเงินยังอยู่ระหว่างการใช้ การฟุ้งมองไม่เห็นเท่าไร ในภาวะที่เกิดวิกฤติการณ์ทาง

เศรษฐกิจการเงินนั้น จริง ๆ แล้วก็เป็นทางรอดของประเทศในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาก่อนที่จะเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจและการเงินนั้น การเกษตรได้ถูกละเลยไป ประชาชนของประเทศก็พูดถึงประเทศไทยจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมแล้วเป็นเสือดาวที่เท่าไร ในขณะที่ทุกคนในประเทศไทยไม่กล้าที่จะพูดถึงอย่างนั้นแล้ว เราย้อนกลับมาถึงจุดหนึ่งว่า การเกษตรคือทางรอดของประเทศ และเป็นทางรอดที่แท้จริง และในภาวะเช่นนี้เราปรับเปลี่ยนตัวเราเอง เพื่อให้รองรับกับสถานการณ์ ปีคศ. 2000 ตรงนี้ก็เป็นการทำทนาย ซึ่งเราจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเราเองว่าจะทำอย่างไรอีก 2 ปีข้างหน้า ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของโลกจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเราเองไปปรับกับภาวะของโลกได้อย่างไร การเกษตรแห่งชาติเป็นบ่อเกิดแห่งอาหาร กิจกรรมการเกษตรเป็นกิจกรรมที่สามารถรองรับแรงงานได้อย่างมหาศาล ภาคเกษตรกรรมซึ่งตั้งอยู่ชนบทไม่มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทจะเป็นเกษตรกรหรือไม่ไม่มีปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยไม่เหมือนคนที่อยู่ในกรุงเทพฯ ที่จะต้องดิ้นรนไป และที่อยู่อาศัยนั้นขึ้นอยู่กับฐานะของตนเอง การที่จะหาที่อยู่อาศัยนั้นก็ไม่ง่ายนัก ปัจจัยสี่ที่พูดถึงอย่างน้อยภาคเกษตรกรรมสามารถที่จะรองรับทางด้านอาหาร และที่อยู่อาศัยในภาวะวิกฤติการเกษตรก็เป็นทางรอดการเกษตรกรรมจะนำพาให้ประเทศสู่ความเจริญรุ่งเรืองนั้น แนวความคิดคือว่ารัฐต้องตระหนักถึงความสำคัญของเกษตรกรรมของเกษตรกรและสินค้าของเกษตรกรจะต้องเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เรื่องของรัฐนั้นการบริหารของประเทศ เราควรแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการเกษตร ปัญหาของการเกษตรเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานานไม่ว่าเป็นการบุกรุกที่ดินทำกินการที่ประชาชนพื้นที่ถูกน้ำท่วมโดยรัฐมีโครงการและไปสร้างเขื่อนอ่างเก็บน้ำทำให้ประชาชนเดือดร้อนสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาเกิดขึ้นมาหลายรัฐบาล และเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานยังไม่เห็นจุดจบ รัฐควรเข้ามาแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังเสียที่เรื่องการบริหารประเทศอยากให้พิจารณาสนับสนุนทางการเงิน การคลัง ไม่ใช่ว่างประมาณอย่างเดียว ไม่ว่าจะเป็นการให้เกษตรกรกู้ยืมเงินในอนาคต ดอกเบี้ยพอสู้ได้ไม่ใช่จะต้องกู้เงินจาก ธกส. แล้ว ธกส. ก็มีความจำเป็นต้องอยู่รอดตรงนี้แสดงให้เห็นว่าเรายังไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรอย่างจริงจัง ด้านการคลังนอกเหนือจาก เรื่องงบประมาณ หมายถึง เรื่องของการเก็บภาษีลดหย่อนภาษีในบางกลุ่ม ชาวไร่สับปะรดมาร้องเรียนว่าเหตุใดเขาถึงต้องเสียภาษีอย่างบุคคลทั่ว ๆ ไป ในขณะที่ที่กลไกของรัฐไม่สามารถที่จะบังคับให้คนอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เช่น ชาวไร่ฮ้อยให้มายื่นใบแสดงภาษีได้ปีละ 2 ครั้ง ที่ทำได้กรมสรรพากรก็ให้โรงงานน้ำตาลหักภาษี ณ ที่จ่าย แต่จริง ๆ ชาวไร่ฮ้อยก็มีภาระต้องไปยื่นใบแสดงภาษีปีละ 2 ครั้ง แต่ชาวไร่สับปะรดถูกตามไปเก็บที่บ้าน เพราะว่าไม่ได้มีการตกลงกันระหว่างโรงงานทำสับปะรดกระป๋องกับกรมสรรพากร ทำให้ชาวไร่สับปะรดถูกคิดภาษีย้อนหลัง โดยที่ว่าเป็นชาวไร่ก็ไม่สามารถพึ่งพาอาศัยขอคำแนะนำได้อย่างชัดเจนว่าจะต้องหักภาษีตรงไหนมีบุตรอย่างไร เป็นเรื่องค่อนข้างที่จะหนักใจของเกษตรกรบางกลุ่ม ส่วนสินค้าเกษตรจะต้องเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป หมายถึง สินค้าเกษตรต้องเป็นสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ทุกคนจะต้องซื้อขายได้ สินค้า

คำการเกษตรเหล่านั้นควรให้ผลผลิตที่สูง และให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่างับเกษตรกรผู้ผลิต จากแนวความคิดดังกล่าวเรามีแนวทางปฏิบัติอย่างไร แบ่งการพิจารณาออกมา 3 ส่วน คือภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร ในภาครัฐมีหลายเรื่อง คือ ปฏิรูปราชการ เมื่อระยะ 2-3 อาทิตย์ที่ผ่านมาได้สัมผัสกับสื่อมวลชนและประชาชนผ่านสื่อมวลชนด้วย เห็นว่าประชาชนที่สอบถามเข้ามาพอดิบพอดีหน่วยงานของรัฐที่อำเภออาจจะไม่ได้รับคำแนะนำ ผมก็ลองไปติดต่อไปยังอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ เกษตรอำเภอ ปรากฏว่าส่วนใหญ่จะไม่อยู่ที่อำเภอ ผมเองบอกว่าผมโทรศัพท์ไปเพื่อให้เขาตื่นเต็นว่า นายสุทธิพร โทรศัพท์ไปถึงเกษตรอำเภอตั้งแต่เหนือจรดใต้ ส่วนใหญ่แล้วไม่อยู่ผมก็เลยถึงบางอ้อว่าประชาชนไม่สามารถติดต่อกับหน่วยงานของรัฐแล้วก็มาติดต่อผ่านสื่อมวลชน ผ่านคุณกิตติมาก็ได้ คงมีจุดบอดบางอย่างในเรื่องของการบริหาร อยากให้ข้าราชการได้ตระหนักถึงภารกิจของตัวเองว่าการที่เป็นข้าราชการจะต้องทำตัวอย่างไร จะต้องเอาใจใส่ต่อเรื่องของการบริการ เพราะตำแหน่งหน้าที่เหล่านั้นเป็นตำแหน่งที่ให้บริการ จะไปปิดว่าไม่ใช่ความรับผิดชอบของเราเองไม่ได้ ไม่อยากให้เกษตรอำเภอไปบอกเรื่องสัตว์คุณไปถามคนนั้น ถามผมไม่ได้ คนนั้นเขาไม่อยู่ ทำไม่ถึงไม่จดว่าจะทำเรื่องเปิด ไก่ ตอนนี่ปศุสัตว์อำเภอไม่อยู่ว่าทำไมไม่จดว่าจะถามเรื่องอะไร แล้วติดต่อไป ทุกวันนี้เวลาคนถามผมมาผมจะส่งแฟกซ์ไปให้เจ้าของเรื่องไม่ว่าจะเป็นเกษตรอำเภอ หรือเกษตรจังหวัดหรือเกษตรและสหกรณ์จังหวัด บอกให้เขาช่วยไปติดต่อและมีที่อยู่ให้แล้วให้เขาไปติดต่อครูบาอาจารย์ในพื้นที่มีปัญหามาก็ให้เขาบอกไป ผมอยากให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับกลุ่มข้าราชการ อีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องปฏิรูปราชการขณะนี้ อยู่ในช่วงการที่จะแปรเปลี่ยนงานต่าง ๆ ของกรม หรือรัฐวิสาหกิจที่กำลังจะให้ทางเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ประเด็นรูปแบบที่จะแปรเปลี่ยนจะทำอย่างไร ซึ่งในการแปรเปลี่ยนเช่นนั้นกฎหมายเราก็ยังไม่มี เราพูดเหมือนกับแปรรูปของเราให้เป็นในรูปของทางราชการแปรรูปบางส่วน เช่น ในรูปของการผลิตวัคซีน เพื่อที่จะไปฉีดสัตว์ต่าง ๆ ให้เป็นในลักษณะของภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม แล้วกรมปศุสัตว์จะทำหน้าที่เป็น executive agency คำถามคณะรัฐมนตรีก็ถามว่ากฎหมายก็ยังไม่ออกก็ไม่คิดอยากจะทำอย่างนี้ไม่น่าจะเป็นเรื่องของการผลิตวัคซีน ถ้าจะให้เป็นอย่างนี้หน่วยงานไหนก็ยังไม่ไปกันใหญ่ ถ้าฟังเอกชนรายได้ก็สามารถลงทุนได้เงินแค่ 200-300 ล้าน ถ้าให้เป็นองค์กรมหาชนมากคนก็มากเรื่อง ไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะต้องลงทุนเป็นหมื่น ๆ ล้านที่จะต้องให้ประชาชนเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้น ตรงนี้จะเห็นได้ว่ายังทำได้ไม่เต็มที่นัก เรื่องความโปร่งใสของข้อมูลประกอบกับส่วนราชการใหญ่มาก มีหลาย ๆ เรื่องก็จำเป็นต้องให้กระทรวงหลายกระทรวง กรมหลายกรมเข้าไปมีส่วนร่วม อย่างเรื่อง GSP ผมถามกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ถามว่าเรื่อง GSP ท่านจะทำอย่างไร จริง ๆ ท่านทราบไหมว่าท่านตอบไม่ได้ว่า GSP ประเทศไทยจะทำอย่างไร เพราะต่างคนต่างไม่มีความคิดของตนเอง และความคิดก็ไม่ได้เป็นเอกภาพ เรามีกลยุทธ์เรามาพูดกัน พูดกันแล้วนี้กลยุทธ์ที่ว่าก็หลุดไปอยู่ต่างชาติหมด เราก็เลยไม่มีกลเม็ดเด็ดพรายที่จะมาพูดกัน เรามีกลเม็ดทางการเมืองมาก แต่เป็น

การเมืองภายในประเทศ แต่กลเม็ดทางการเมืองระหว่างประเทศไม่มี กระทรวงการต่างประเทศจะเคลื่อนไหวอะไรจะต้องแจ้งให้กระทรวงอื่นทราบ กระทรวงเกษตรฯ ทราบ พอกระทรวงเกษตรฯ ทราบ จะทำอะไรที่กระทรวงเกษตรฯ ต้องไปบอกกระทรวงพาณิชย์ตกลงรู้กันหมด พอรู้กันหมดแล้ว ถามว่า ประเทศไทยจะทำอะไร ผมเป็นประเทศอื่น เช่น สหภาพยุโรป ผมรู้เลย ผมไม่ต้องถามประเทศไทยว่า ประเทศไทยต้องการอะไร แค่มองหน้าก็รู้แล้วว่าประเทศไทยไม่มีศักยภาพตรงนี้ ถ้ามีกลยุทธ์อย่างไรจำเป็นต้องเก็บไว้เป็นความลับก็เก็บไม่ใช่ไปพูดหมดว่าก้าวต่อไปประเทศไทยจะทำอะไร เขารู้หมด ก็เลยไม่ต้องมีการเจรจาระหว่างประเทศกัน ในเรื่องของภาครัฐ มีอีกส่วนหนึ่ง คือการช่วยเหลือเกษตรกร เรื่องการลดการให้เปล่าแก่เกษตรกร ผมพูดอย่างนี้ไม่ได้หมายความว่ารัฐให้กับเกษตรกรนั้นมีน้อยไป ผมอยากจะให้เห็นว่าหลาย ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรไปมันค่อนข้างมีความลำเอียง บางครั้งในเรื่องของการขอความช่วยเหลือ โดยกลุ่มเกษตรกรซึ่งมีอยู่ไม่มากนักขอเงินสัก 10-20 ล้าน ก็จะได้ภายในระยะเวลาอันสั้นก็ได้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ผมอยากให้เกิดขึ้นโดยมองถึงเกษตรกรภาพรวม ผมไม่อยากจะไปหยิบเอาคนนี้วิ่งเต้นมาแล้วก็เอาไป 20 ล้าน ทำ paper work ภายในอาทิตย์สองอาทิตย์ก็เสร็จ แต่เกษตรกรกลุ่มใหญ่ เราไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออาจเป็นเพราะอู้ยอ้าย เช่น ชาวนาข้าวตรงนี้เห็นว่าการกลไกรัฐยังไม่ดีพอ เราไปช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่เราละเลยคนกลุ่มใหญ่ ในเรื่องของการให้เปล่าก็เช่นกัน เรามีการให้เปล่าสูญเปล่าเยอะแยะ บางครั้งต้องเลือกบ้าง การให้เปล่าต้องยอมรับบางครั้งก็จำเป็น แต่บางครั้งก็เป็นการตักน้ำพริกละลายแม่น้ำไม่ได้อะไรกลับคืนมายังไปสร้างนิสัยที่ไม่ดีให้กับคนไทยของเราเสียอีกว่าขอฟรีไว้ก่อน ถ้าได้ของฟรีแล้วรู้สึกว่าจะไก่อหรือยังไ้ ๗๗๗ นายกร พูดเรื่องมาตรฐานสินค้า คิดว่ารัฐควรให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการค้าต่างประเทศให้มาก เรื่องการตัดสินใจอยากให้มีการตัดสินใจโดยระมัดระวัง เรื่องการเจรจาระหว่างประเทศ และการหารือในกลุ่มที่จะต้องหารือกัน ถ้าจำเป็นต้องเก็บเป็นความลับก็ต้องเก็บเป็นความลับ บางเรื่องประเทศไทยจะต้องรู้จักที่จะตอบได้ด้วย ไม่ใช่ฟังจากเพื่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตร เพราะสินค้าเกษตรคงปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นหนึ่งในประเทศผู้นำ แต่ในเรื่องการเจรจาการค้าระหว่างประเทศนั้น ประเทศไทยเป็นรอง การที่ประเทศไทยจะออกจากองค์กรทางด้านยางธรรมชาติระหว่างประเทศ ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดของโลก แต่การที่เราจะออกจากองค์กรทางด้านยางธรรมชาติ เราต้องถามมาเลเซีย พอถามมาเลเซีย มาเลเซียไปคิดดูแล้ว มาเลเซีย บอกว่า เขาจะออกแต่ประเทศไทยไม่ออก จนกระทั่งวันนี้เพิ่งตัดสินใจว่าจะออก แต่การตัดสินใจนั้นก็ยังไม่เป็นทางการ ยังไม่ถึงจุดสิ้นสุด เพราะการที่จะออกนั้นต้องเป็นมติคณะรัฐมนตรี จะเห็นได้ว่าเราจะออกก็ถามมาเลเซีย แทนที่เราจะถามตัวเราเองว่าองค์กรการให้อะไรกับประเทศไทยบ้างกลับไปถามมาเลเซีย พอมาเลเซียบอกว่าผมออก แต่ประเทศไทยบอกว่า OK ดิฉันจะรอฟังคณะรัฐมนตรีก่อน วกไปวนมาอยู่อย่างนี้เราพลาดโอกาสอันนี้ เราต้องเล่นบทบาทให้ถูก ถ้าเราเป็นผู้นำสินค้าเกษตรซึ่งเราเป็นอยู่ในเรื่องของการเจรจา

เราจะต้องเป็นผู้นำ รู้จักวิธีการหลบเลี่ยง ในปี 2000 จะต้อง มี WTO. ที่จะต้องบอกว่าลดการช่วยเหลือ จนกระทั่งกลายเป็นศูนย์ เชื่อว่าเป็นไปไม่ได้ในเมื่อประเทศสมาชิกอำนาจเขายัง subsidize กันอยู่ก็คงจะ pretest อย่างเดียวคงไม่ได้ เราต้องเล่นเกมกับเขา ทางภาครัฐมีอีกเรื่องหนึ่งคือ วิจัยและพัฒนา มามากอยากให้เป็นระบบ เห็นขาด ๆ เกิน ๆ มา ผมสัมผัสงานวิจัยของกรมที่เกี่ยวข้องในกระทรวง เกษตรฯ ไม่ว่ากรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร จะเห็นได้ว่างานวิจัยเวลาทำไปแล้วกลายเป็นว่าทำไปเพื่อปรับระดับของตัวเองแทนที่จะมองถึงทิศทางของกระทรวงเกษตรฯ หรือทิศทางของ กรม ตัวอย่างเช่น กุ้งกุลาดำ คำถามเป็นการเลี้ยงกุ้งกุลาดำเป็นที่น่าสนใจทำลายสิ่งแวดล้อมหรือไม่ เราต้องไปมีคณะกรรมการกันมากมาย และกรมประมงควรจะตอบได้ไปให้อาจารย์มหาวิทยาลัยบ้าง ทะเลาะ กันจนกระทั่งเลยเถิดกันไป ตรงนี้คิดว่าเป็นจุดอ่อน ควรจะมีการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบมันขาด ๆ เกิน ๆ ไป สามารถจะตอบได้อย่างชัดเจนนัก เรื่องเอกชนคิดว่ากระบวนการจะนำประเทศของเราเป็น ประเทศการเกษตรมุ่งสู่ประเทศ เน้นไปทางอุตสาหกรรมเกษตรนั้น อยากให้ภาคเอกชนมีความรับผิดชอบ ต่อสังคมให้มากขึ้น อยากปรามไว้ว่ามีหลายฝ่ายภาคเอกชนค้ากำไรเกินควร เสียภาษีบ้างไม่ได้มุ่ง ที่จะผลิตสินค้าที่มีคุณภาพให้คนไทย มุ่งแต่เฉพาะสินค้าที่มีคุณภาพส่งออก แต่คนไทยจะกินอะไรก็กิน ไปจะตายก็ช่าง ตรงนี้ขอให้ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเรื่องการเกษตรโดยอุตสาหกรรมเกษตรให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น เช่น การส่งออกหมูแช่เย็นส่งไปฮ่องกง ตอนแรกส่ง 4 ตัว ตอนหลัง กลายเป็น 8 ตัว 100 ตัว ฮ่องกงวันหนึ่งกินหมู 5,000 ตัว เราขึ้นจาก 4 ตัว มาเป็น 800 ตัว ภายในระยะเวลา 2 เดือน ทำให้ประเทศจีนแผ่นดินใหญ่ ตกใจกลัวก็หาเหตุ เนื้อสีแดงไป ค้นจนพบว่าไปใช้สาร ชนิดหนึ่ง เช่นนั้นกระทรวงเกษตรฯ จะต้องตรวจสอบเวลาส่งออกที่ฟาร์ม ไม่ให้ฟาร์มที่จะส่งออกใช้สาร ชนิดนี้ ถ้าพบสารนี้ทางฮ่องกงเขาก็จะไม่ให้เข้า ฟาร์มที่ส่งออกก็ถอยหลัง เพราะเขายังต้องใช้อยู่ ฟาร์ม เหล่านี้เป็นฟาร์มขนาดใหญ่ ขณะนี้เอาฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็กเอามาตรวจสอบและส่งออก เนื้อหมูที่ส่งไปฮ่องกง ปัจจุบันมาจากฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็ก ส่วนคนไทยก็ยังกินเนื้อหมูที่มี สารตัวนี้อยู่ อันนี้เป็นการทำลายต่อสังคม อีกส่วนหนึ่งอยากให้เอกชนได้ตระหนัก มีการพัฒนาตนเอง ในระยะยาว มีความมุ่งมั่นพัฒนากิจการของตนเองให้เข้มแข็ง อย่าได้มาเพียงหยิบฉวยโอกาสเพียง ประเดี๋ยวประด๋าวทำเงินแล้วก็เลิกรากันไป ทางออสเตรเลียบอกมาว่าที่กรมประมงได้รับรองคุณภาพ สินค้าเกษตรไปที่ออสเตรเลีย ปรากฏว่าเขาไปตรวจเช็คใบรับรองของกรมประมงไม่ตรงกับสินค้าที่ส่ง ออก สินค้าที่ส่งออกปรากฏว่ามีสารพิษตกค้างมากมายไม่ตรงกับใบรับรองของกรมประมง พอเช็ค กลับมาที่ประเทศไทยกับบอกว่าใบรับรองคุณภาพอันนี้ไม่ได้ออกมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคมปีที่แล้ว แต่ออสเตรเลียมาเจอตอนเดือนธันวาคม - กันยายน 2541 หมายความว่า เอกสารฉบับนั้นปลอม ตรงนี้บางครั้งง่าย ๆ ก็ถามไปกรมประมง เรื่องอย่างนี้ท่านทำอย่างไร กรมประมงตอบว่าเรื่องนี้ไม่ใช่ เป็นเรื่องแรกที่เกิดขึ้น มันเกิดขึ้นมาหลายครั้ง เวลาเกิดขึ้นก็โทรศัพท์ไปเตือนเขาวันหลังอย่าทำ ผมต้อง

บอกเขาไปว่าให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย เพราะการปลอมแปลงเอกสารที่เล่นกับพวกเราจะเอาเป็นเอาตาย แต่ว่าบริษัทที่ส่งออกเอาชื่อเสียงของประเทศเอาเป็นเครื่องมือไปค้าขาย แล้วจะปล่อยได้อย่างไร ต้องดำเนินการทางกฎหมาย ต้องจับหน่อย ถ้าไม่จับทางตำรวจก็คงไม่ได้เข้ามาทำการเรื่องนี้ ทางออสเตรเลียเขาตามอยู่ว่าประเทศไทย 3 เดือนที่ผ่านมาทำอะไรไปบ้าง ผมไปใช้กรรมประมงกับบอกว่าได้แจ้งทางตำรวจแล้ว แล้วต้องแจ้งทางตำรวจว่าได้ทำอะไรไปบ้าง เรื่องสุดท้ายในด้านเกษตรกรอยากให้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น ผมเห็นเกษตรกร 2 คน คนหนึ่งเป็นชาวนา อีกคนหนึ่งเป็นชาวสวนส้ม คนหนึ่งลงทุนไม่ก็หมิ่นบาท อีกคนลงทุนเป็นร้อยล้าน เขาเป็นเกษตรกรเหมือนกัน แต่ความแตกต่างคือการศึกษา เรื่องของโอกาส เรื่องของการที่จะทำทนายกับสิ่งที่เขาไม่เคยทำ ก็อยากให้เกษตรกรที่เป็นเกษตรกรอยู่แล้วให้มีความรู้มากขึ้น อยากให้เขาทราบมีอยู่ 2 เรื่อง ให้รู้ว่าต้องผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เพราะอะไรเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป เรื่องการผลิตของเขาเองว่าจะทำอย่างไรที่จะผลิตและให้มีความชำนาญให้ได้เปรียบคนอื่น เรื่องเกษตรกรอยากให้มีการลงทุนมากขึ้น มีการดอคม ถ้ามีเงินน้อยเก็บไว้บ้างอย่าใช้หมด อยากเห็นเกษตรกรทั่ว ๆ ไปเหมือนชาวสวนผัก ซึ่งเป็นคนจีนเริ่มจากไม่มีอะไรก็พัฒนามีรายได้มากมายกว่า ชาวนา ซึ่งขณะนี้ก็ยังเป็นชาวนาอยู่ เรื่องสุดท้ายคือการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ต้องตื่นตัวอยู่เสมอว่ามีอะไรบ้าง จะนำเอามาแล้ว เอามาปรับปรุงการเกษตรของเขาเพื่อจะ让他สามารถผลิตพืชที่มีคุณภาพได้ผลผลิตที่สูง มีรายได้สูงขึ้น

คุณสุวรรณี คັນวณิช

จากประสบการณ์ของตัวเองทำมาเป็นเวลาประมาณ 30 ปีแล้ว ประสบความสำเร็จระดับหนึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรขนาดเล็กในวงกว้างพอสมควร ซึ่งระบบที่จะพูดถึงคือระบบสมาชิก หรือ contact farming ระบบที่ทำบริษัทจุลไหมไทย จังหวัดเพชรบูรณ์ และเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของประเทศเมื่อ 30 ปีที่แล้ว ต่อมาสวนส้มก็เป็นโรคตายลงด้วยโรค greening คนรุ่นลูกก็ได้มองหาอาชีพใหม่มาทดแทนอาชีพเก่าได้วางแผนเอาไว้ว่าน่าจะเป็นงานเกษตรที่มีอุตสาหกรรมรองรับได้พบว่าทางประเทศไทยการทอผ้าไหมไทยต้องพึ่งพาจากไหมเส้นยืนจากการนำเข้าในขณะนั้นว่าหนึ่งพันตันซึ่งนอกจากจะเป็นการสูญเสียเงินตราต่างประเทศจำนวนมากทุกปีแล้ว ทำให้อาชีพทอผ้าไหมขาดความมั่นคง เพราะไม่มีฐานผลิตวัตถุดิบในประเทศ ในช่วงนั้นรัฐบาลไทยได้เน้นหนักอย่างต่อเนื่องในแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติให้ส่งเสริมอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทั้งในภาคเกษตรกร และในภาคเอกชน เมื่อทีมงานของก้านจูลได้ศึกษาลงในรายละเอียดก็พบว่าสาเหตุที่ทำให้เราผลิตไหมเส้นยืนในประเทศไทยไม่ได้เพราะว่าคนไทยเคยเลี้ยงแต่ไหมพันธุ์ไทยแท้ ซึ่งมีรังสีเหลือง และมีเส้นใยยาวเพียง 200 เมตร ซึ่งยาวไม่พอที่จะสาวด้วยเครื่องจักรเพื่อที่จะเป็นไหมเส้นยืนได้ การแก้ปัญหาก็จะเปลี่ยนไปเลี้ยงไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ ซึ่งมีรังสีขาว มีเส้นใยยาวมากกว่า 1000 เมตร ต้องเลี้ยงให้ได้จึงจะสามารถผลิตไหมเส้นยืนราคาแพงได้ ปัญหานี้เป็นปัญหาของงานการเกษตร ซึ่งทีมงานมีความถนัด

แน่ใจสามารถแก้ปัญหานี้ได้ ครอบครัวกำนันจุลตั้งใจประกาศความตั้งใจที่จะลงทุนผลิตไหมเส้นยืน คุณภาพมาตรฐานโลก เพื่อทดแทนนำเข้าตั้งแต่นั้นมา จากวันนั้นถึงวันนี้เป็นเวลา 30 ปี ได้มุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องและไม่เคยเปลี่ยนทิศทางการที่ผลิตไหมเส้นยืน คุณภาพมาตรฐานโลกนี้ให้สำเร็จให้จงได้จริงๆ แล้วบริษัทล้มลุกคลุกคลานมาตลอด สาเหตุหลายอย่างตั้งแต่นโยบายภาครัฐมักจะเปลี่ยนทิศทางทุกครั้งที่มีรัฐบาลใหม่ ทำให้เกิดปัญหากับอาชีพนี้ค่อนข้างมาก 30 ปี ถ้าถามว่าจุลไหมไทยได้ทำอะไรสำเร็จบ้าง สรุปได้ว่า จากการที่เราจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้เราประสบความสำเร็จในการผู้ผลิตไหมใหม่พันธุ์ลูกผสมต่างประเทศ และรังไหมสีขาวที่ยาวมากกว่า 1000 เมตร และสามารถผลิตไหมเส้นยืนสีขาวคุณภาพมาตรฐานโลกตามที่ได้มุ่งหวังเอาไว้แล้วได้ทำส่วนแบ่งของตลาดในประเทศถึง 70 เปอร์เซ็นต์ และทดแทนการนำเข้ากว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากนั้นสามารถส่งออกไปขายต่างประเทศ ทำเงินตราเข้าประเทศได้ทุกปี สำหรับไหมส่งออกไปขายประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ญีปุ่น เกาหลี และอิหร่าน และในอนาคต 1-2 ปีข้างหน้าจะสามารถส่งไปขายญี่ปุ่น ซึ่งเมื่อในอดีตเราเคยซื้อไหมจากเขา และต่อไปนี่ก็จะขายกลับไปยังส่วนรังไหมกับเส้นไหมขายไปยังอิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลี จากความสำเร็จก็ได้สนองนโยบายของรัฐในการสร้างอาชีพหม่อนไหมให้เป็นอาชีพที่มั่นคง และยั่งยืนให้แก่เกษตรกรขนาดเล็ก จำนวนกว่า 2000 ราย ครอบครัว อยู่ใน 26 จังหวัด กระจายอยู่ในทั่วประเทศในทุกภาคได้สำเร็จ เกษตรกรเหล่านี้เดิมทำอาชีพปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง และพืชไร่อื่น ๆ มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 10,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี ปัจจุบันมีรายได้เฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 70,000 บาท ความหมายคือว่าคนเก่ง ๆ ก็สามารถทำได้ถึงปีละกว่าสองแสนบาท มีเกษตรกรบางรายมีการจัดการดีไปเช่าโรงเลี้ยงไหมของเกษตรกรที่เลิกเลี้ยงไปและใช้การจัดการของตนเข้าไปช่วย คนเดียวสามารถเลี้ยงไหมได้ถึง 5 โรง ก็มีรายได้มากกว่าหนึ่งล้านบาทต่อปีก็มี ปัจจัยของความสำเร็จสรุปมี 3 หัวข้อ

ปัจจัยที่ 1 ความสำเร็จในการสร้างทีมงานที่แข็งแกร่งของคน 3 กลุ่ม คือฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปฏิบัติ จริง ๆ แล้วความสำเร็จของงานเกษตรตั้งแต่ขนาดกลางขึ้นไปจะต้องเริ่มทีมงานของ 3 ฝ่ายที่กล่าวแล้ว ทุกฝ่ายต่างมีความสำคัญเท่า ๆ กัน การสร้างความสำเร็จของงานฝ่ายวิชาการ และฝ่ายปฏิบัติการมักมีข้อขัดแย้งกันอยู่เสมอ เพราะฉะนั้นการที่จะจัดการให้ความรู้ ความเข้าใจกับทุกฝ่ายไปพร้อมๆ กัน ให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานสอดคล้องประสานเป็นเนื้อเดียวกัน บนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันให้ได้ จึงจะทำให้งานสำเร็จได้ในส่วนนี้ กลุ่มจุลไหมไทยทำได้ค่อนข้างดีนับเป็นปัจจัยอันที่ 1

ปัจจัยอันที่ 2 การปรับปรุงระบบ contact farming ได้อย่างเหมาะสม ความจริงแล้วก่อนที่จะนำระบบ contact farming ได้ทดลองทำระบบอื่น ๆ มาหลายระบบเริ่มตั้งแต่ทำเองสร้างเกษตรกรมาทีละรายเหนื่อยมากไปได้ช้า ต่อมาเปลี่ยนเป็นระบบกลุ่มโดยชักชวนให้เกษตรกรรวมกลุ่มช่วยกันทำแล้วนำมาขาย ต่อมาเปลี่ยนอีกเป็นระบบสร้างหัวหน้ากลุ่มโดยชักชวนเกษตรกรที่พอมีเงินมีความรู้ให้ตั้งตัว

เป็นหัวหน้ากลุ่มและสร้างลูกกลุ่ม แต่ปรากฏว่าพบปัญหาทุกระบบส่วนมากเป็นปัญหาในเรื่องข้อจำกัดความสามารถในการจัดการของตัวเกษตรกรเองหรือตัวหัวหน้ากลุ่มเอง ในที่สุดก็นำระบบ contact farming มาปรับปรุงหลายครั้ง จนกระทั่งได้ที่ กลายเป็นระบบที่สามารถนำเกษตรกรไทยไปสู่ความสำเร็จในอาชีพหม่อนไหมอย่างยั่งยืนได้ในวันนี้ เริ่มแรกเราให้การฝึกอบรมแก่เกษตรกรทุกรายผ่านมูลนิธิจุฬาภรณ์ไทย ทำให้เกษตรกรมีพื้นฐานความรู้และความเข้าใจในงานอาชีพหม่อนไหมอย่างถูกต้อง ซึ่งมูลนิธิได้รับเงินอุดหนุนในการก่อตั้งจากรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ เมื่อปี 30 ก็สามารถให้การฝึกอบรมแก่เกษตรกรได้ปีละประมาณ 300-400 ราย เดิมนี่ก็ยังใช้ในการฝึกอบรม และบางครั้งเราก็ให้การฝึกอบรมแก่เกษตรกรที่มาจากต่างประเทศด้วย ต่อมาตอนสองได้มีการจัดหาไหมใหม่ที่มีคุณภาพดีเลี้ยงได้ในทุกฤดูกาลตลอดปี ไหมใหม่ผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์ที่ทันสมัยของโลก โดยบริษัทกลุ่มจุฬาภรณ์ไทยกับกลุ่มญี่ปุ่น เพื่อเป็นหลักประกันความสำเร็จให้แก่เกษตรกร เพราะว่าเรื่องพันธุ์เป็นเรื่องสำคัญที่สุดต่อไปคือให้ความช่วยเหลือติดตามกำกับดูแลเกษตรกรสมาชิกทุกรายผ่านงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของบริษัทที่อยู่ประจำในพื้นที่ 26 จังหวัดนั้น เราจะมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของเราอยู่ไม่ใช่ว่าจังหวัดละ 1 ราย 1 คน อาจจะดูแล 2-3 จังหวัด เพื่อรวบรวมรายงานปัญหาเข้ามายังส่วนกลาง เพื่อส่วนกลางจะได้วางแผนไปแก้ไขต่อไป คือ การให้บริการเข้าไปรับซื้อรังไหมในพื้นที่ของเกษตรกรด้วยเงินสด เพื่อที่จะลดภาระเป็นการแบ่งเบาภาระของเกษตรกรว่าไม่ต้องนำรังไหมเดินทางจากจังหวัดเลย จังหวัดกำแพงเพชร หรือแม้แต่ภาคเหนือมาขายที่บริษัท เราเข้าไปซื้อแล้วจ่ายเงินสดอีกอันหนึ่ง คือการจูงใจให้เกษตรกรทำงานที่จำเป็นในแต่ละฤดูกาลอย่างถูกต้องและครบถ้วน เพื่อความยั่งยืนของอาชีพของเกษตรกรเองโดยให้เงินพิเศษประมาณ 8-12 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ ฟังดูก็น่าเชื่อว่าทำไมไม่ต้องทำแต่เกษตรกรไทยก็คงเคยนิสัยมาแต่ไหนแต่ไรหน้าแล้งจะเข้ากรุงเทพฯ เพราะว่าในช่วงที่ไม่ได้เลี้ยงไหมอยู่ประมาณ 3 เดือน กุมภาพันธ์ถึงเมษายน เกษตรกรชอบเข้ากรุงเทพฯ เวลาจะเข้าก็ไม่ทำงานให้เสร็จก่อนก็จะรีบไปหางานทำพอเข้ามาก็ติดงานอยู่กรุงเทพฯ แล้วไม่กลับไป พอกลับไปหม่อนก็ไหมไม่ได้ตัดแต่งไม่ได้พรวนดินใส่ปุ๋ย เราก็เห็นถึงความจำเป็นอันนี้ก็ใช้นโยบายจูงใจ มีการจ่ายเงินปันผล 4-6 เปอร์เซ็นต์บ้างในช่วงหน้าแล้ง แต่เมื่อเกษตรกรทำงานเสร็จเราได้ตรวจเช็คเรียบร้อยแล้ว เป็นการช่วยให้เกษตรกรมีสวนหม่อนที่สมบูรณ์แล้วก็พร้อมที่จะเลี้ยงเมื่อฝนมา มันก็ทำให้อาชีพนี้ยั่งยืนต่อไป สองรายการสุดท้ายคือ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรที่จำเป็นในการเลี้ยงไหมทั้งหมดให้เกษตรกรในราคาที่ไม่แพงกว่าท้องตลาดในรูปเครดิต และไม่คิดดอกเบี้ยได้แก่ ปุ๋ย ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง เราจัดให้เกษตรกรในรูป package หมายความว่า 1 ไร่ ใช้เท่าไร เราก็จัดให้ในรูปของเครดิต เมื่อมีรายได้แล้วก็หักกันตามสมควรที่เกษตรกรสามารถชำระได้ ในบริการสุดท้ายคือการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เกษตรกรตลอดปี โดยการจัดประชุมสัมมนา และเปิดอบรมระยะสั้นในพื้นที่ ทุกครั้งที่มีปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขให้ทันทั่วๆ ทั่วๆ อย่างบางครั้งเกษตรกรผิดพลาดในเรื่องเทคนิค

การเลี้ยงไหม เนื่องจากฤดูกาลเปลี่ยนไป ทางส่งเสริมก็จะรายงานเข้ามาส่วนกลาง ส่วนกลางก็จะจัดประชุมทางด้านวิชาการที่จะจัดรูปแบบออกไปจัดประชุมในพื้นที่ เพื่อชี้แจงว่าเขาควรจะแก้ไขอะไร อย่างไร เพราะว่าถ้าเราไม่ทำอย่างนี้ฤดูกาลก็จะผ่านไปอีกปีหนึ่งเกษตรกรก็จะเสียรายได้ ทุกอย่างที่ทำในระบบ contact farming ที่เราทำเราใช้เวลาปรับปรุงมาเป็นเวลาหลายปี และทุกอย่างที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นด้วยความจำเป็นทั้งนั้น เราถือเอาความจำเป็นของเกษตรกรเป็นที่ตั้ง ในส่วนของบริษัทเราถือว่าต้องให้บริการทุกอย่างเพื่อให้เกษตรกรสามารถมีรายได้ตามที่ได้อ้างเป้าหมายไว้

ปัจจัยส่วนที่ 3 การแบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมในระหว่างผู้ร่วมอาชีพ 3 กลุ่ม คือ เกษตรกร พนักงานบริษัท และผู้ถือหุ้นบริษัท การแบ่งกันอย่างเป็นธรรมไม่ใช่ 3 กลุ่มเอา 3 นาร แต่เป็นการแบ่งตามความจำเป็นและตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อสร้างสำนึกที่ดี เพื่อสร้างความรู้สึกของการเป็นหุ้นส่วนในอาชีพที่ดีและมีความรับผิดชอบร่วมกัน ตัวอย่างจะมีการปรับราคารังไหมของเกษตรกร และรายได้ของพนักงานบริษัทขึ้นลงตามความเคลื่อนไหวของราคาเส้นไหม เช่น ถ้าราคาเส้นไหมตกลงผู้ถือหุ้นจะกระทบกระเทือนเป็นคนที่ 1 จะไม่ได้รับเงินปันผล ถ้าอยู่นานต่อไปบริษัททนไม่ไหว บริษัทจะขอลดเงินได้ของพนักงานลงส่วนหนึ่ง และต่อมาก็ยังไม่ไหวอีก เพราะมีช่วงหนึ่งราคาเส้นไหมตกถึง 2 ปี เกษตรกรจะโดนกระทบกระเทือนเป็นกลุ่มสุดท้าย ซึ่งเกษตรกรจะทราบดี เพราะว่าเข้าทำงานติดต่อดูแลเวลากับพนักงานส่งเสริมของเรา เขาจะรู้ว่าพนักงานส่งเสริมถูกลดรายได้แล้ว และเมื่อเขาถูกลดเป็นคนสุดท้าย เขาจะเข้าใจและไม่เกิดปฏิกิริยา และในทางกลับกัน ถ้าราคาขึ้น เกษตรกรจะได้รับการปรับราคาเป็นคนแรก และย้อนมาที่พนักงาน และถึงผู้ถือหุ้น นี่คือความเป็นธรรม ต่อไปการจัดสวัสดิการช่วยเหลือเกษตรกร และพนักงานบริษัทด้วยตามความเหมาะสม เช่น เกษตรกรได้เงินพิเศษ เงินปันผลที่จ่ายปลายปี และมีเงินยืมเมื่อจำเป็น เพราะว่าเกษตรกรบางครั้งก็มีการเจ็บป่วยของญาติพี่น้อง พนักงานสวัสดิการ คือ ค่าเล่าเรียนบุตร และที่อยู่ น้ำ ไฟ อาหาร 3 มื้อ อันนี้บริษัทจัดให้เมื่อเกษียณแล้วก็มีเงินยังชีพพอสมควร สุดท้ายการสร้างระบบจูงใจให้คนทำความดีและมีความซื่อสัตย์ในเรื่องงานและธุรกิจ เช่น พนักงานที่อยู่ในโรงงานสาวไหม ถ้าไม่ป่วยไม่ลา ก็จะได้เบี้ยขยันเพิ่มอีก 10 เปอร์เซ็นต์ของเงินเดือนเดือนนั้น และมีการมอบรางวัลประดิษฐ์คิดค้น ประกาศคุณงามความดีของเกษตรกรและพนักงานที่พบแนวการทำงานที่เป็นประโยชน์ในการลดต้นทุนการผลิตให้แก่บริษัทหรือเพื่อนเกษตรกร เช่น การถ่ายมูลไหมเป็นงานที่หนักที่สุด เกษตรกรไม่อยากทำต้องใช้ถึง 1 วันครึ่ง ต่อมาก็เกษตรกรอายุ 60 กว่าแล้วเกิดพบวิธีถ่ายมูลไหม เราเรียกว่าแบบลอยฟ้าใช้เวลาแค่ 2 ชั่วโมง เราก็ประกาศคุณงามความดีและมอบรางวัลให้ทั้งเงินทั้งกล่อง และทุกปีที่เกษตรกรมาประชุม เขาก็จะได้รับเงินรางวัลเป็นประจำทุกปีเป็นการให้กำลังใจให้เกษตรกรพยายามที่จะทำความดีมากขึ้นจากการเล่าให้ฟังนั้นเป็นส่วนของภาคเอกชนกับเกษตรกรทำงานร่วมกัน

ในส่วนของภาครัฐ ดิฉันขอให้รัฐบาลทำอะไรบ้าง ซึ่งดิฉันคิดว่าการร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย ภาครัฐ ธุรกิจ และเกษตรกรจะทำให้งานพัฒนาการเกษตรของชาติประสบความสำเร็จ ขอฝากภาครัฐควรจะทำอย่างไรเพื่อจะสนับสนุนให้ระบบ contact farming เกิดมากขึ้น ขั้นแรกน่าจะจัดให้มีการสนับสนุนให้มีหลักประกันความมั่นคงของระบบนี้มากขึ้น เช่น จัดให้มีการรับจำนำพืชผลจะโดย ธกส. หรือ อคส. ก็ได้ เพื่อช่วยให้เกษตรกรและภาคเอกชนสามารถขยายธุรกิจในช่วงภาวะไม่อำนวย ความจริงท่านก็อาจจะมีแล้วในการรับจำนำในระบบแต่ในภาคปฏิบัติจริงลำบากมาก ดิฉันเคยไปขอจำนำรังไหมปรากฏว่าใช้เวลา 4-5 เดือน เรียกว่าถ้าเราตายก็ตายไปแล้ว แต่ยังไม่ตายก็รอดชีวิตไปเองก็อยากขอให้ทำเป็นระบบ เมื่อเดือดร้อนก็จะได้วิ่งเข้าเหมือนโรงรับจำนำ ขอให้รัฐทำตัวเป็นผู้เชื่อมโยงเกษตรกรรายเล็กเข้ามาสู่ระบบธุรกิจ เพื่อให้เกิดเครือข่ายด้านการผลิตและการตลาดที่ยั่งยืน ในเรื่องการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายเล็ก อยากขอเน้นว่ารายเล็กที่อยู่ในระบบยิ่งน่าช่วย เพราะว่ามีมีการกันดีได้คืนแน่ ต่อไปคือการให้การฝึกอบรม รัฐน่าจะเปิดการฝึกอบรมให้มากขึ้นกว่าในปัจจุบันมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต โดยใช้เกษตรกรผู้มีประสบการณ์ควบคู่กับนักวิชาการ ดิฉันขอฝากไว้จากประสบการณ์ 30 ปี เราส่งนักวิชาการของเราออกไปเผยแพร่ไม่ค่อยสำเร็จ แต่ถ้าออกไปควบคู่กันกับผู้ที่มีประสบการณ์ส่วนมากเป็นพวกประมปีที่ 4 ไม่มีเส้น พวกนี้จะถ่ายทอดเทคนิคได้ดีกว่านักวิชาการมากมายต่อไป อยากขอให้ภาครัฐให้ความสำคัญคุ้มครองอาชีพเกษตรกรหลัก ๆ ของประเทศ เช่น ข้าว ยางพารา กาแฟ อ้อย ไข่ไก่ ให้เติบโตอย่างต่อเนื่องทำได้อย่างไร เช่น การปราบปราม การลักลอบ การนำเข้าพืชผลการเกษตรพวกนี้อย่างต่อเนื่อง และระดับประคองให้ผ่านช่วงวิกฤตเมื่อถูกโจมตี ไม่ใช่ปล่อยให้คือมีการโจมตีก็ชว่นเล็ก บางครั้งรัฐบาลก็ชว่นเล็ก บางครั้งก็ปล่อยให้สู้กันเสร็จแล้วคนไทยตายไปก่อน ขอให้ระดับประคองหน่อย รัฐบาลควรลงทุนสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ น่าจะมีโรงเรียนที่สร้างขึ้นสำหรับลูกหลานเกษตรกร หรือตั้งโดยเฉพาะไม่ได้ เราจะจัดให้เข้าเรียนในสถาบันราชภัฏท้องถิ่น อาจจะเป็นภาคพิเศษได้ไหม ดิฉันคิดว่าน่าจะมีประโยชน์แล้วในสถานศึกษาน่าจะมีแปลงเพาะปลูกอาชีพขนาดใหญ่ มีเครื่องจักร เครื่องกลให้ศึกษาเพื่อให้นักศึกษาที่จะเป็นนักศึกษาจริงหรือว่าเป็นบุคลากรที่มีพื้นฐานความรักความห่วงใยการเกษตรของชาติอย่างแท้จริง เช่น ท่านหลวงอิง ในสมัยนี้ก็คงมีมาก แต่ถ้าปล่อยให้ไปตามชี ตามอะไรเรื่อย ๆ ดิฉันคิดว่าคนดีคงจะเกิดน้อยและเกิดช้า น่าจะมีการประกาศเกียรติคุณให้กำลังใจให้มีความสำคัญกับคนที่มีความมุ่งมั่นมากกว่าที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ ดิฉันว่าคนดีจะเกิดขึ้นมากขึ้นเอง ข้อสุดท้ายอยากฝากไปคือ ค่านิยมไทย คนที่จะทำได้ดีมากที่สุด คือคนในวง การรวมทั้งวงการเมืองด้วยน่าที่จะส่งเสริมให้มีการนิยมกินของไทย ใช้ของไทย เที่ยวเมืองไทย ไม่ว่าจะ เป็นของขวัญของกำนัลเยี่ยมคนป่วย ขอให้เป็นผลไม้ไทย ดอกไม้ไทย อาหารกระป๋องไทย ในส่วนเสื้อผ้าจะใช้ในวาระอะไรก็ตามขอให้ของไทยจะเป็นผ้าฝ้ายไทย หรือไหมไทยก็ได้ทั้งนั้น ดิฉันว่าถ้าเราร่วมกันทำได้อย่างนี้การเกษตรของไทยพัฒนาได้แน่นอนค่ะ

ดิฉันเชื่อว่าความจริงใจของทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคการเกษตรจะทำให้เราสามารถพัฒนาการเกษตรได้ คือ พุดในสิ่งเดียวกัน หันหน้าไปในทางเดียวกัน ไม่ใช่พุดอย่างทำอีกอย่างหนึ่ง อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ ดิฉันมีความมั่นใจว่าคนที่อยู่ในอาชีพเกษตรสามารถที่จะมีความเป็นอยู่ที่ดีได้ไม่แพ้คนที่อยู่ในอาชีพอื่นอย่างแน่นอน แต่เพียงพอให้เลือกพืชที่จะทำ และให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ เลือกขนาดของกิจการให้เหมาะสมกับผู้ประกอบการ ถ้าสองอย่างนี้เลือกได้ถูกต้องก็ร่วมกันคิดตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้ทัน เช่น ระบบน้ำหยดเข้ามามีบทบาทสำคัญมากในบ้านเรา จะทำให้ประสบความสำเร็จในเมื่อส่วนเล็กประสบความสำเร็จก็ช่วยให้การพัฒนาเกษตรขึ้นเป็นรากฐาน หรือฐานรากของประเทศชาติสำเร็จได้ด้วย

คุณกิตติ สิงหาปัด

สรุปว่าวิธีการของเอกชนที่ทำได้สำเร็จนั้นไม่ได้ต่างจากโครงสร้างของรัฐบาลที่มีอยู่ในขณะนี้ ทั้งหน่วยงานที่เป็นวิชาการ หน่วยงานบริหาร วิธีการเข้าไปหาเกษตรกร แต่สิ่งที่น่าต่างกันอย่างยิ่งคือ วิธีการทำงานมากกว่า

ดร.ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร

งานสื่อมวลชนจริง ๆ แล้วเป็นเรื่องที่จะต้องเผยแพร่แนวความคิดความเห็นอะไรต่าง ๆ ออกไป แล้วจากสภาพนี้เอามาตั้งเป็นบทบาทสื่อมวลชนในทศวรรษหน้าไม่ว่า ทศวรรษไหน เวลาไหน สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ของสื่อมวลชนให้ดีที่สุด ต้องให้ความคิดความอ่าน ต่าง ๆ ออกไปให้ถูกต้องเหมาะสม บทบาทของสื่อมวลชนไม่ว่ายุคไหน สมัยไหน เปรียบเหมือนเป็นประตูหน้าต่างที่จะต้องดูแลรับข้อมูลข่าวสาร และก็ส่งเผยแพร่ต่อ ๆ ไปให้ได้รับรู้กันอย่างกว้างขวางให้เกิดโลกทัศน์ที่ดีให้เกิดความเข้าใจต่าง ๆ ที่ดี ตรงนี้ไม่ว่าจะไปอยู่ยุคไหนมันจะต้องเกิดขึ้น เป็นผู้ให้ความกระจ่างชัดกับประเด็นต่าง ๆ ออกมาแล้วเผยแพร่ต่อไป เป็นการรับส่งข่าวสารข้อมูล แนวความคิดและยังเป็นผู้ชี้แนะด้วย บางครั้งบางครั้ง บางฝ่ายอาจจะวิพากษ์วิจารณ์ออกมาบ่อยครั้งว่าสื่อมวลชนชอบไปชี้นำมาก่อน ชอบไปทำอย่างโน้นเสียบ้าง มันก็มีเหมือนกันแต่บางกรณีก็อาจจะมีความจำเป็น แต่ส่วนใหญ่แล้วสื่อมวลชนควรจะให้ข้อจริง ส่วนมากมักจะใช้คำพูดว่าข้อเท็จจริง จริงแล้วควรจะให้ความเป็นจริงออกไปให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ มีการเสนอข่าวที่เหมาะสม และสมควร บางข่าวเสนอออกไปแล้วไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม บางครั้งอาจจะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็เป็นได้ อย่างกรณีหน้าแล้ง บางที่เราพุดถึงหน้าแล้งตลอดชาวบ้านกลัวความแห้งแล้งแย่งกันสูบน้ำกันอุตลุดไปหมดก็เกิดปัญหาเหมือนกัน กรณีอย่างนี้บางครั้งก็อาจจะต้องเป็นบทเรียน แต่ส่วนหนึ่งอยากจะให้รู้คือปีนี้นั้นจะแล้ง เพราะฉะนั้นก็ต้องเสนอข่าวไป แต่การไปตีข่าวไป แล้งสาหัสสากรรจ์อะไรทำนองอย่างนั้น ความจริงถ้าไปสัมภาษณ์คนที่รู้ปัญหาความแห้งแล้งอะไรต่าง ๆ อย่างที่อดีตรองนายกสมัคร สุนทรเวช พุดถึง ปัญหาเรื่องน้ำก็จะเห็นชัดเจนว่าปีนี้

ก็ไม่ได้แล้งถึงขนาดนั้น แล้วส่วนหนึ่งที่ผู้สื่อข่าวอยากจะชี้ให้เห็นอันหนึ่ง คือหน่วยงานราชการ ส่วนหนึ่งมาจากพวกหน่วยงานราชการมาจากกระทรวงมหาดไทย แล้งซ้ำซากทุกปีได้ยวก็น้ำท่วมท่วมทุกปีเหมือนกันก็ไม่ว่าอะไรคือของจริงของแท้ อะไรคือสิ่งที่มันถูกต้อง ผมสังเกตปีนี้ทางภาคกลางไม่ได้แล้งอย่างที่ว่า ที่บอกว่าแล้งเพราะฝนตกไปตกเหนือเขื่อน เพราะฉะนั้นการให้ข่าว การออกข่าวแล้ว บางครั้งหน่วยงานราชการไม่รับผิดชอบ บางราชการก็อยากจะโต้แย้ง อยากจะได้อะไร แล้วก็ไปแจกน้ำกัน บางอย่างก็อยากเสนอว่าอะไรจริง อะไรไม่จริง อะไรดี อะไรไม่ดี ก็เสนอข่าวออกไปตลอดเวลา หน่วยงานราชการก็ให้ข่าวตลอดเวลาว่าแล้ง แล้วก็แจกน้ำ แจกกันไม่รู้อีกนานเท่าไร ไม่รู้จักจบสิ้น เสียทีก็อยากสะท้อนให้เห็นเหมือนกันเป็นเรื่องของการสะท้อนข่าวออกไป ความสำคัญของสื่อในบางยุคบางสมัยก็เห็นชัดกันเหมือนกัน อย่างเช่นในช่วง 10-20 ปีที่แล้ว เราก็บ่นข่าวในเรื่องของการเกษตร เขาก็ให้แต่เรื่องเกษตร/เกษตรกร หมายถึงอุตสาหกรรม ในช่วงหลังเพิ่งเริ่มงานเกษตรจริง ๆ สะท้อนเรื่องของเกษตรเป็นเวลา 15 ปีได้ และถูกจุดที่สุดที่รอนายกกร ทักษะรังสี พูดถึงสมุนไพรมันไม่เห็นชัดเจนในเยอรมันเขาทดลองสมุนไพรมัน ผู้เชี่ยวชาญมีความรู้ความสามารถของเศรษฐกิจไปอยู่ที่นั่นก็ไม่มีใครไปอยู่ที่นั่น ผมกลับมาสะท้อนให้เห็นว่าสมุนไพรมันระเบิดตั้งแต่ 10 ปีที่แล้ว และตอนนี้ชัดเจนขึ้นเหลือเกิน เพราะฉะนั้นการเป็นนักข่าว การสะท้อนข่าวของเรื่องข่าวสารก็อยู่ที่วิจารณ์อยู่ด้วยความเข้าใจที่จะต้องมีปัญหาต่อไปในภาคหน้า บางทีเขาเพียงเชิญเขาไปในมหาวิทยาลัย เข้าไปในหน่วยงานบางหน่วยงานเขาก็ทดลองให้ดู ชี้ให้เห็นว่าอะไรที่เขา กำลังทดลอง แต่เราก็ต้องมองก้าวหน้าไปอีกหลายก้าวเหมือนกัน ปัญหาต่าง ๆ ที่มันเกิดขึ้นในบ้านเราขณะนี้ คือ เราเจอปัญหาทำกับปัญหาของ IMF เราก็ต้องย้อนกลับมามองตัวเองว่าเราคงจะต้องหันมาพัฒนาทางด้านเกษตร เพราะฉะนั้นสื่อสารด้านเกษตรในขณะนี้จะต้องบูมออกมาให้เต็มให้สุด ๆ ที่เดียว แต่ก็ไม่ใช่อย่างนั้นเพราะว่าระบบในบ้านเรามันมีอะไรที่แอบแฝงที่ยังเห็นยั้งคั่งกันอยู่ตลอดไปหมด ตัวอย่างข่าวสารเกษตรน่าจะออกมาในช่วงที่เป็นเวลาที่คนอยากจะดู คนอยากจะได้ทำความเข้าใจกับมัน ปรากฏว่าเวลาของ TV. เป็นต้น เวลาที่ออกข่าวเกษตรมี 4-6 โมงเย็น พอคนกลับบ้านไม่ได้ดูแล้ว เพราะต้องไปเสนอข่าวเรื่องละครย้อยต่าง ๆ จบไป เปิดอีกที่ 4-5 โมง เกษตรกรที่ไหนจะไปดูเพราะตอนเช้ามีดก็ต้องออกไปทำไร่นาอีกแล้ว หรือก็มาออกตอน 10 โมงเช้า 2 โมงเย็น เกษตรกรส่วนใหญ่มาอยู่ตามไร่นา เราไม่มีลักษณะของการที่จะเสียละมอมเห็นผลประโยชน์ของส่วนรวม แม้ในภาวะปัจจุบันซึ่งบ้านเมืองกำลังจะล่มจมจะพังทะลายจากการที่เล่าไปบ้าง อุตสาหกรรมทุ่มเทไปกลับเรื่องโน้นเรื่องนี้ เอาเงินของประเทศชาติไปเสียหายกันไปกันหมด แล้วเราต้องกลับมาสู่เรื่องของเกษตร เมื่อกลับมาสู่เกษตรตรงนี้เรื่องของงานข่าวสารก็ต้องออกมาให้พร้อมมูลต้องออกมาให้ดีพอและมีช่วงเวลาต้องเปิดโอกาสที่จะให้ทำ ภาคของรัฐจะต้องออกมาให้ชัดเจนตรงนั้นด้วย ภาคเอกชนก็ตามมาหานี้ไม่พ้น แต่ส่วนใหญ่บ้านเราภาคเอกชนนำภาครัฐก่อนเป็นลักษณะอย่างนี้เป็นส่วนใหญ่ บุคลากรที่มาทำงานข่าวด้านเกษตรมีคนจบเกษตรสักกี่คนที่มา

สนใจทำงานข่าวเกษตรมันไม่มีหาน้อยมาก ก็มีคนถามว่าทำไมต้องมาอยู่กับเกษตร ทำไมต้องไปเดินตามท้องไร่ท้องนาออกเดินไปกับเรือประมงอยู่ 3-7 วัน มันอาจจะจะเป็นเพราะผมเกิดมาอยู่ในเรื่องของเกษตรที่บ้านทำเกษตรอยู่กับเรื่องเกษตรมา 20 ปีตอนเด็ก ๆ ตอนเดลินิวส์หาข่าวเกษตรไม่ได้ เขามองไปถึงนักข่าวเป็นร้อย ๆ หากคนที่มีความเหมาะสมมาทำข่าวเกษตรไม่ได้ เพราะไม่มีพื้นฐานความรู้ในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะหาคนที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านข่าวสารไม่ได้ ก็ต้องเอาคนอย่างเราไปจับต้อง ถ้าเราได้มาศึกษามาเรียนรู้แล้วเราก็เข้าใจว่างานเกษตรไม่ใช่ของง่าย ๆ มันเป็นเรื่องที่ยากอีกมาก เพราะเรื่องของเกษตรบอกว่่านักวิชาการในประเทศไทย สาขาเกษตรจบดอกเตอร์มามากที่สุด แต่ปรากฏว่าเอาคนมาทำเรื่องข่าวสารไม่มี หาน้อยมีก็คนอยู่สาขาเกษตรทำข่าวสารด้านการเกษตร แล้วสาขาเกษตรจริงแต่ละด้านก็ยังไม่เหมือนอีก พวกจบประมงจะให้ทำด้านอื่นก็ไม่ว่าเรื่องเลย พวกจบก็วิทยาศาสตร์จะให้ทำอีกด้านหนึ่งก็ไม่ว่าเรื่องเหมือนกัน เพราะฉะนั้นนักข่าวที่มาทำก็ปวดหัวเหมือนกัน พอจับด้านนี้ก็ทั้งด้านโน้น มาจับอีกด้านหนึ่งพื้นความรู้ตัวเองบางทีแทบไม่มีเลย ก็ต้องมาจับกับมันต้องอาศัยความเป็นนักข่าวอยากรู้ อยากเห็น ต้องมีความอดทนยอมรับรู้ในประเด็นเรื่องของเกษตรนั้น ๆ เช่นเรื่องกุ้งกุลาดำเรื่องเดียวต้องใช้เวลาเท่าไรแล้วและต้องไปเรื่องอื่นอีก เอาเฉพาะกรมประมงกรมเดียวเข้าไปเห็นก็ตกใจไม่รู้ว่่าก็กอง และถ้ากรมอื่น ๆ อีกสารพัดกรม ปัญหาต่าง ๆ คนหนังสือพิมพ์ เจ้าของหนังสือพิมพ์ต้องยอมเสียสละส่วนหนึ่งให้กับส่วนรวมบางทีเราก็เสนอไปแทบเป็นแทบตายจากหนึ่งหน้าเต็ม ๆ เหลือครึ่งหน้าจากครึ่งหน้ามีเหตุการณ์สำคัญตัดทิ้งไปเลย หายไปเลยเพราะมองว่าเกษตรไม่ได้สำคัญตรงนั้นตรงนี้แต่หาว่าไม่รู้ว่่าตอนนี้มาคิดกันแล้วทั้ง ๆ ที่เราเคยเขียน เคยพูดแสดงออกให้ว่่าเกษตรเป็นพื้นฐานของแผ่นดินไทย ตรงนี้คนไทย 50-60 ล้านคน ต้องพึ่งตรงนี้ ไม่มีใครพึ่งสมัยว่าอุตสาหกรรมมีแต่สนใจแต่เรื่องอุตสาหกรรมกันหมด มีแต่ทุ่มเทไปทางโน้น ผมเองบางครั้งก็รู้สึกเบื่อหน่าย บางครั้งก็มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตรงนี้ ก็ต้องรับผิดชอบคู่ต่อไปรับผิดชอบทั้งสองเรื่องจากเรื่องต่างประเทศกับเรื่องเกษตรก็ต้องทำแบ่งเวลาให้มัน ตรงนี้ถึงวันนี้ต้องมาตั้งชมรมผู้สื่อข่าวการเกษตรเพื่อรวบรวมสายของคนอยู่ในอาชีพตรงนี้ให้ผนึกกำลังให้ร่วมมือกันแล้วทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้ความสนใจและให้ความอนุเคราะห์ให้อยู่ในอาคารสารนิเทศ 50 ปี และคิดว่าต้องผนึกกำลังกันคือทำความเข้าใจให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในเรื่องของเกษตรให้ถูกต้องที่สุด เพราะบางครั้งเกิดอะไรขึ้นไม่มีใครรู้เลย คนที่รับผิดชอบไม่พูด บางทีประเภทที่ไม่รับผิดชอบมาพูดกัน เช่น เรื่องกุ้งกุลาดำจนวันนี้ยังไม่รู้แน่ชัดว่่าน้ำเสียจริงหรือเปล่า คนที่ทำเขาบอกไม่เสียคนออกมาพูดบอกไม่ได้ทำบอกว่าเสีย บอกว่าไปเอาเรื่องน้ำทะเล ริมทะเลเข้ามาเลี้ยงในเขตน้้ำจืด แต่เวลาเลี้ยงเสร็จน้้ำมันแทบจะจืดสนิทแล้ว ไม่ได้ทำให้ดินเสียเลย ถ้าดินเสียแถวสวนเมืองนนทบุรีพังทั้งหมดแล้ว เพราะน้ำทะเลเวลาหน้าแล้งมันเข้ามามาก เพราะว่าต้องทำความจริงปรากฏให้ได้แล้วก็ฝ่ายข่าวเกษตรต้องมองถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ให้ดีที่สุด จะชี้ให้เห็นถึงผลต่าง ๆ ที่ออกไปเรื่องของงานเกษตร มีทั้งวิทยุ TV.

หนังสือพิมพ์ นิตยสารอะไรสารพัดที่ตอนหลังออกมา ความสนใจของคนตอนนี้น่ามากขึ้นทุกทีเอกสารต่าง ๆ จากศึกษาตามกรมกองต่าง ๆ มีคนขอเข้าตลอดเวลา เพราะคนต่งงานมากขึ้น เพราะคนอยากจะหันมาสนใจอาชีพเกษตรมากขึ้น แต่จะต้องศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจกับมันให้ดี เพราะงานเกษตรนั้นจริง ๆ มันไม่ได้ง่ายอย่างที่คิด แต่ก็ไม่ได้ยากนักมากมายถ้าตั้งใจศึกษาหาความรู้แล้วต่อสู้กับมันจริง ๆ เพราะคนที่เขาประสบความสำเร็จก็เยอะ แต่คนเกษตรกรในบ้านเราส่วนหนึ่งที่เคยพูดกันพอเสร็จจากเกี่ยวข้าวทำนา หน้าแล้งก็ตีไก่ กัดปลา เล่นการพนันเที่ยวเตร่หลุดหลุดตรงนั้นจะแก้อย่างไร งานฝ่ายข่าวคงไม่มีปัญญาไปช่วยแก้รัฐบาลทางภาคที่ต้องฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ ต้องเข้าไปช่วยให้มากที่สุดข่าวสารข้อมูลต่อไป จากช่วงนี้ต้องย้อนหลังไปบ้าง ต้องให้ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้อง รัฐบาลต้องมีศูนย์ข่าวสารออกมาให้ชัดเจน เพราะในขณะที่เราไปทุ่มเงินตั้งก็พันล้านไปสร้างศูนย์ computer อยู่ที่กองบัญชาการทหารสูงสุด ใช้เงินไม่รู้กี่พันล้าน ทำไมเกษตรของชาติบ้านเมืองเป็นพื้นฐานที่แท้จริงของบ้านนี้เมืองนี้ ศูนย์ข่าวสารข้อมูลของเกษตรยังหาไม่ได้เลย ถามอะไรไปเรื่องคนโน้นก็ส่งไปโน้นส่งไปนี้ ก็คงฝากท่านรองไปด้วย ท่านอธิบดีรองนายกท่านก็คงจะช่วยผลักดันอีกส่วนหนึ่ง ผมงงที่สุดตอนไปหาข้อมูลเรื่องมันล่าปะหลังไปถามใครก็ไม่มีการให้คำตอบ ขณะเดินทางไปประเทศที่เขาเป็นคนซื้อ เราไปถามเจ้าหน้าที่ทางพาณิชย์ และเยอรมันเขาก็ไม่มีข้อมูลเลย แล้วให้ไปหาข้อมูลที่ฝ่ายซื้อของเยอรมัน ปัญหาต่าง ๆ ของเรื่องเกษตรมีมากมายปัญหาบางอย่างมีการศึกษาหาความรู้กันได้อย่างดีก็ไม่มีเผยแพร่ออกมา นักวิชาการบางที่ท้าววิจัยต่าง ๆ ออกมาไปกองเอาไว้ไม่ได้เผยแพร่ออกมา เผยแพร่ออกมาบางที่ชาวบ้านไม่รู้เรื่องต้องมานั่งแปล นี่คือนี่ที่เป็นข้อบกพร่องจากอดีตที่ผ่านมา ข่าวสารข้อมูลก็ไม่มี กระทรวงเกษตรฯ มีอะไรที่จะให้อะไรกับคนไทยเยอะเหลือเกิน ด้านงานเกษตรมีอะไรที่จะเผยแพร่มีอะไรที่จะส่งออกมา ขอให้เครื่องมือที่มีอยู่ในภาครัฐที่มีอยู่แล้ว ภาคเอกชนบางอย่างเราก็ส่งเสริมสนับสนุน ตอนนี้มีอีกด้านที่เห็นชัดเจนคือมีเรื่องของการทัวร์เกษตร ที่จะนำคนที่สนใจเรื่องการเกษตรเข้าไปสู่พื้นที่ไปเห็นพื้นที่อย่างแท้จริง ไปศึกษาหาความรู้ ทางชมรมก็กำลังจัดอยู่เพื่อช่วยกันรณรงค์อีกส่วนหนึ่งแล้วก็มีคนสนใจมาก และมีจุดอื่นๆ ที่อยากจะไปแล้วมีหลายหน่วยงานที่จะจัดงานด้านนี้ และกรมส่งเสริมการเกษตรกำลังจัดพื้นที่ในหลาย ๆ จุด จะเป็นจุดให้เข้าไปดูด้วยศึกษาหาความรู้ และสามารถที่จะทำเกษตรได้ด้วย และถ้าเป็นเยาวชนจะทำให้เขารักพื้นที่เขามองเห็นภาพต่าง ๆ เหล่านี้ ผมเชื่อว่าจุดต่าง ๆ เหล่านี้สามารถที่จะช่วยทำให้การเกษตรของบ้านเมืองเราดีขึ้น ทำให้คนเข้าใจปัญหาเกษตรได้มากขึ้น และข้อสำคัญคือทำให้เกษตรกรมีโอกาสที่จะมีรายได้จากการที่คนเข้าไปสู่พื้นที่ไปใช้บริการไปกินอยู่หลับนอน ไปทานอาหาร ไปซื้อของที่เขาทำได้กลับมาด้วย ตรงนี้แหละที่ผมเชื่อว่างานของฝ่ายสื่อมวลชนที่จะช่วยเผยแพร่ต่อไป ทำความเข้าใจต่อไปแล้วเรื่องของศูนย์ต่างๆ ก็ฝากไว้ให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน แล้วรวบรวมข่าวสารข้อมูลทุกด้านที่สามารถจะเผยแพร่ออกไปแล้วก็จะยุติได้แล้วกับคำที่บอกว่าอะไรก็เป็นความลับในบ้านเมืองนี้ จริง ๆ แล้ว

มันไม่มีความลับอะไร และข้อสำคัญของการเกษตรก็ไม่ได้เป็นความลับเรื่องของการผลิตภัยของประเทศชาติอะไร เวลาที่จะไปขอข้อมูลก็เลิกที่จะพูดในทำนองว่าเป็นลับของราชการ แล้วก็ไม่ได้ให้ออกมา เพราะตอนนี้กำหนดในรัฐธรรมนูญเรียบร้อยแล้ว ประชาชนของประเทศมีสิทธิที่จะรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เหล่านั้น มันไม่ได้เป็นความลับ มันไม่ได้เป็นเรื่องของเกี่ยวกับความมั่นคงอะไรอีกแล้ว เพราะว่าขอให้นำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นมาเปิดเผย มาทำให้ประชาชนคนไทยทั่วประเทศได้รับรู้กัน ถ้าผ่านสื่อมวลชนได้ก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

สรุป

สภาพสิ่งแวดล้อมเรื่องน้ำดินฟ้าอากาศ และธรรมชาติให้มาสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับเมืองไทย ถ้าเราแก้ไขปัญหาคือข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดการเอารัดเอาเปรียบ ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ทำไมต้องแพงและรวมถึงการช่วยคิดหามาตรการ ในการที่จะเร่งส่งเสริม เร่งสนับสนุน เร่งแก้ปัญหาทั้งหลายให้สำเร็จ นั่นแหละปัญหาเกษตรของไทยจะไปไกลทีเดียวและที่เห็นชัดเจนที่สุด ปัญหาในเรื่องของอาหารของชาวโลก นับวันคนเกิดมากขึ้น คนกินมากขึ้น ถ้าเราผลิตอาหาร และแปรรูปอาหารให้ดี เราจะเป็นศูนย์กลางอาหารของโลกได้ และเราจะเป็นประเทศที่เจริญรุ่งเรืองเป็นประเทศที่ประชากรของประเทศจะลืมหืมตาอ้าปากได้อย่างดีที่สุด และเชื่อว่าการอุตสาหกรรมเกษตรที่มีการแปรรูปจะช่วยให้ประเทศก้าวต่อไปอย่างดีที่สุด